

Ersta Sköndal Bräcke högskola
Institutionen för socialvetenskap
Socionomprogrammet 210 hp

**Ekonomins inverkan på arbetet med ensamkommande barns behov
- Socialsekreterares syn på hur behoven ser ut samt hur de tillgodoses utifrån
ekonomiska förutsättningar**

Erik Karlsson
Socialt arbete och kunskapsutveckling 30 hp
SOC63, VT17
Examensarbete i socialt arbete, 15 hp
Handledare: Johan Gärde
Examinatorer: Lars Trägårdh

Sammanfattning

2016 presenterades ett nytt ersättningssystem för kommuners arbete med att tillgodose ensamkommande barns behov. Systemets avsikt var att åstadkomma en kostnadseffektivisering och sänka statliga utgifter i arbetet med målgruppen. Socialsekreterare arbetar med att utreda barnens behov och bevilja bistånd för att de ska bli tillgodosedda. Studien söker efter socialsekreterares erfarenheter av ensamkommandes barns behov, hur de ekonomiska förutsättningarna har påverkat arbetet med att tillgodose behoven samt vilken betydelse det nya ersättningssystemet kommer ha i arbetet med att tillgodose behov. Insamlad empiri består av nio semistrukturerade intervjuer med socialsekreterare som arbetar med målgruppen. Urie Bronfenbrenners teori, utvecklingsekologiskt perspektiv har använts som hjälpmedel för att utveckla frågeguide samt verktyg för att fördjupa analyserad empiri. Resultatet påvisar bland annat att ensamkommande barn har omfattande behov av trygga vuxna, skolgång och att behoven påverkas av omgivningen samt hur lagar utformas. De nuvarande ekonomiska förutsättningarna har legat till grund för en human linje men även utvecklat en marknad där vårdpriser överstigit kvalitén på tillhandahållen insats. Det nya ersättningssystemet är utformat utifrån att ensamkommande är självständiga vilket påverkar möjligheterna i arbetet med de resurskrävande barnen och tillsynen kan brista. Systemet kan skapa incitament för kommuner att placera fler barn enligt LVU eller motsvarande SoL.

Nyckelord

Ensamkommande barn, ersättningssystem, socialtjänsten, socialsekreterare och utvecklingsekologi.

Abstract

In 2016 a new repayment systems were introduced for communes work to meet the needs of unaccompanied children. The system's intention was to achieve a cost-efficiency and lower government spending in the work with the children. Child-welfare officers work with investigate the needs of the children and grant assistance to ensure that the needs are satisfy. The study search for child-welfare officers experiences of the needs of unaccompanied children, how the economic conditions have affected the work to meet the needs and which effects the new repayment system will have in the work with meeting needs. The collected data consists of nine semistructured interviews with child-welfare officers working with the target group. Urie Bronfenbrenner's theory, developmental ecological perspective has been used as a tool for developing the questionnaire as well as a tool for analyze the empirical data. The result shows, that unaccompanied have an extensive need for safe adults, schooling and the needs are affected by the environment and how laws are formed. Current economic conditions have given possibility for a human approach, but also developed a market were care prices exceeded the quality of the provided care. The new repayment system is designed out of the idea tha unaccompanied children are independent, which affects the possibilities of working with the resource-demanding children. The system can create incentives for communes to place more children according to LVU or equivalent SoL.

Keyword

Unaccompanied children, repayment system, social service, child-welfare officers and developmental ecologi.

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1. VÄRLDEN, EUROPA, SVERIGE OCH TILL SIST SOCIALSEKRETERAREN	5
1.2. PROBLEMFÖRMULERING	6
1.3. SYFTE	6
1.4. FRÅGESTÄLLNINGAR	7
1.5. ORDBOK	7
1.6. AVGRÄNSNINGAR	7
2. Bakgrund	7
2.1. SOCIALTJÄNSTENS ARBETE MED EKB OCH SYN PÅ DERAS BEHOV	8
2.2. BOENDEFORMER FÖR EKB	8
2.3. ERSÄTTNINGSSYSTEMET NU, DET KOMMANDE SAMT INVÄNDNINGAR MOT FÖRÄNDRINGARNA	9
3. Tidigare forskning och rapporter från Forskning och utveckling (FoU)	12
3.1. BEHOV OCH STÖD	12
3.2. BOENDE	14
3.3. ANSVAR OCH EKONOMI	15
4. Teoretisk utgångspunkt	16
4.1. UTVECKLINGSEKOLOGISKA UTGÅNGSPUNKTER OCH DESS FUNKTION PÅ SOCIALTJÄNSTEN	17
4.2. UTVECKLINGSEKOLOGISKA NIVÅER	18
5. Metod	19
5.1. GENOMFÖRANDE OCH DATAINSAMLING	19
5.2. KVALITATIVA INTERVJUER MED SEMISTRUKTURERAD UTFORMNING	20
5.3. KODNING VIDARE TILL TEMATISERING AV INSAMLAD EMPIRI	21
5.4. FÖRFÖRSTÅELSE	22
5.5. LITTERATURSÖKNING	22
5.6. ETIK	23
5.7. METOD- OCH TEORIKRITISK DISKUSSION	24
6. Resultat, analys, slutsatser och diskussion	26
6.1. EKBS BEHOV	26
6.1.1. <i>Komplexitet och föränderlighet</i>	27
6.1.2. <i>Boendeformer</i>	28
6.1.3. <i>Materiella resurser</i>	28
6.2. ANALYS AV EKBS BEHOV	29
6.3. EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	31
6.3.1. <i>Utbudet och kostnadseffektivitet</i>	32
6.3.2. <i>Utförare</i>	32
6.4. ANALYS AV EKONOMINS EFFEKTER I ARBETET MED EKBS BEHOV I DAGSLÄGET	33
6.5. NYA ERSÄTTNINGSSYSTEMETS FÖRDELAR	34
6.5.1. <i>Nya ersättningsystemets nackdelar</i>	34
6.5.2. <i>Effekter på boende och socialsekreterare</i>	35
6.6. ANALYS AV NYA ERSÄTTNINGSSYSTEMETS EFFEKTER I ARBETET MED EKBS BEHOV	36
6.7. SAMMANFATTANDE SLUTSATSER	37
6.8. DISKUSSION, REFLEKTION OCH VIDARE FORSKNING	38
<i>Referenser</i>	41
<i>Bilaga 1. Intervjuguide</i>	47
<i>Bilaga 2. Sökkommando</i>	49

1. Inledning

Kapitlet inleds med att ge en tillbakablick på forskningsämnet från flera nivåer; ämnets aktualitet, ständiga förändring samt hur det sociala arbetets utformning påverkas. Därefter följer en presentation i studiens ingång i form av problemformulering, vad studien syftar till att åstadkomma och studiens frågeställningar. Kapitlet avslutas med en ordbok med relevanta begrepp samt hur studien avgränsats.

1.1. Världen, Europa, Sverige och till sist socialsekreteraren

Pågående krig, konflikter och oroligheter har orsakat att antalet flyktingar i världen ständigt stiger och uppgår idag till över 65 miljoner människor. Hälften av dessa uppges vara barn och ett oroväckande stort antal är skilda från sina föräldrar. Det är strax över en miljon människor som via Medelhavet tagit sig till Europa (Forsberg 2016; UNHCR, 2016). Utav denna miljon var det 162 877 som ansökte om asyl i Sverige under 2015, vilket var mer än en dubblering mot föregående år. Av asylsökande 2015 var 35 269 *ensamkommande barn* (EKB) (Migrationsverket, u.å.,a; Migrationsverket, u.å.,b).

Diskussionen om hur flyktingmottagandet i Sverige bör utformas och vilka rättigheter flyktingar ska ha är ständigt föränderlig, debatten är högljudd och åsikterna går isär. Under en sommardag i augusti 2014 höll Sveriges dåvarande statsminister Fredrik Reinfeldt ett tal med avsikt att förbereda svenska folket på ett begränsat utrymme för reformer i statsbudgeten med hänsyn till flyktingsituationen som väntade, han vädjade till folk att "Öppna era hjärtan för de utsatta" (Rosén, 2014, 8 augusti). Reaktionerna på budskapet var varierande, men Sverige fortsatte bedriva en flyktingpolitik med utgångspunkt i ett omfattande mottagande av flyktingar. Bitoulas (2015) påvisar att Sverige och Tyskland hade störst antal asylansökningar vid årsslutet 2014 i Europa. Ett drygt år hann passera från Reinfeldts tal till att nuvarande statsminister Stefan Löfven höll tal på ett regnigt Medborgarplatsen i Stockholm. I talet förmedlade han budskapet "Mitt Europa bygger inte murar" i frågan gällande flyktingmottagande (Bolling & Svahn, 2015, 6 september).

Dock hade flyktingströmmarna redan skapat polariseringar i den politiska debatten i både Europa och Sverige. Åsikter uttrycktes om att Sverige tagit för stor del av ansvaret mot övriga Europa. Kommuner uttryckte att de gick på knäna i arbetet med att tillgodose behoven hos EKB. Flertalet kommuner valde att anmäla sig själva till *Inspektionen för vård och omsorg* då de ansåg att de inte kunde uppnå det socialtjänstlagen krävde (Hansell, 2015, 20 oktober). Två månader efter Löfvens tal kom vändningen i det öppna flyktingmottagandet. Regeringen beslutade om att införa gränskontroller vid Sveriges inre gräns, vilket till viss del motiverades med att rådande situation innebar akuta utmaningar för samhället i form av hot mot den allmänna ordningen (Regeringen, 2015). För att ytterligare begränsa incitamentet för människor på flykt infördes Lag (SFS 2016:752) som innebar tillfälliga uppehållstillstånd som huvudregel och begränsningar i möjligheterna till familjeåterförening (Migrationsverket, u.å.,c). EKB som sökte asyl sjönk kraftigt efter lagändringarna och 2016 var det 2199 EKB jämfört med 2015 då det var 35 269 EKB (Migrationsverket, u.å.,b; Socialstyrelsen, 2017).

Trots att antalet EKB som flytt till Sverige minskat markant ansågs de statliga kostnaderna som

ohållbara och behövde sänkas. Det offentliga samtalet gällande det sociala arbetet med EKB på myndighetsnivå började få en tydligare ingång i ekonomiska aspekter. Under sommaren 2016 presenterades ett nytt ersättningssystem där kommuners ersättning för arbete med EKB skulle sänkas (Ds A2016/01307/I). Centrala tankegångar i förslaget var att dämpa kostnader genom att hitta kostnadseffektiva lösningar. Flera myndigheter och kommuner reagerade i remisser till Arbetsdepartementet och beslutet om att införa ersättningssystemet, som var tänkt att träda i kraft 1 januari 2017, fick nytt ikraftträdandedatum, 1 juli 2017 (Regeringen, 2016a; Regeringen, 2017).

Frågor om hur resurser ska disponeras på EKB diskuteras från global nivå, ner på nationsnivå och vidare till myndighetsutövare på socialtjänsten som har det yttersta ansvaret för att tillgodose de behov som EKB har (Socialtjänstlagen [SoL], SFS 2001:453, 2:1 §). Det är socialsekreterarna som utreder, följer upp och ska ha vetskap om hur barnets liv formas. En tanke som väcks är att när diskussioner om kostnader hamnar i samma rum som tillgodose barns behov kan kvalitén möjligen påverkas, eller så är det enbart en kostnadseffektivisering som optimerar användningen av statskassan som är på väg.

Studien har utgångspunkt i ett utvecklingsekologiskt perspektiv, vilket är en av utgångspunkterna i socialsekreterarnas arbete med barn (Socialstyrelsen, 2015). Avsikten med att tillämpa teori i studien är att ge ett helhetsperspektiv på EKB och deras situation i en större kontext. Teorin synliggör vilken påverkan åtgärder har utifrån olika nivåer, hur olika samhällsorgan påverkar varandra i olika riktningar och hur barnet påverkar samhällsorganen. Ett exempel är Regeringens påverkan på kommuner vilket vidare kan utgöra en effekt på socialsekreterare arbete med EKB.

1.2. Problemformulering

Den 23 juni 2016 presenterade Regeringen ett förslag om att införa ett *nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga* vars mål var att sänka nuvarande statliga utgifter för EKB. Det nya systemet syftar till att generera i en kostnadseffektivisering genom administrativa förenklingar och sänkt schablonersättningen för kommunplacerade EKB under 18 år med 550 kronor per dygn (Ds A2016/01307/I). Ersättningssystemet skapar ekonomiska incitament för kommuner att utföra besparingar i arbetet med EKB. Det är socialtjänsten som har det yttersta ansvaret för att den unges behov av stöd och hjälp blir tillgodosett SoL (SFS 2001:453, 2:1 §). Socialsekreterare är i direkt kontakt med EKB och har även rollen som myndighetsutövare mot barnet. Att titta närmare utifrån socialsekreterarnas perspektiv kan ge en bild om ersättningssystemets utformning och omfattning är tillräckligt för att tillgodose behoven som upptäcks hos EKB.

1.3. Syfte

Studien syftar till att utifrån ett utvecklingsekologiskt perspektiv undersöka socialsekreterarnas uppfattning om hur det nuvarande ersättningssystemet för EKB tillgodoser deras behov och vilken betydelse det av Regeringen planerade förändrade ersättningssystemet kommer att innebära. Studien syftar även till att undersöka socialsekreterarnas uppfattning om vad det av Regeringen planerade

förändringarna av den statliga ersättningen kommer att innebära för att tillgodose EKBs behov.

1.4. Frågeställningar

- Vilka är socialsekreterarnas erfarenhet av EKBs behov?
- Vilken betydelse anser socialsekreterare att de ekonomiska förutsättningarna innebär för möjligheterna att tillgodose EKBs behov?
- Vilken betydelse tror socialsekreterare att förändringarna i ersättningssystemet kommer att få i arbetet med att tillgodose EKBs behov?

1.5. Ordbok

Anvisningskommun - “Anvisningskommun är den kommun som Migrationsverket anvisar för att ta hand om ett ensamkommande barn. Den anvisade kommunen har det långsiktiga ansvaret för barnet” (Migrationsverket, 2017).

Ensamkommande barn - “... barn under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skilda från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller som efter ankomsten står utan sådan ställföreträdare (ensamkommandebarn)” (Lag om mottagande av asylsökande m.fl. [LMA], SFS 1994:137, 1:5 §). Ensamkommande barn förkortas till EKB i studien.

Ersättningssystem - “... statlig ersättning till kommuner, landsting och kommunalförbund för mottagande av och insatser för vissa utlänningar” (Förordning om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar, SFS 2010:1122 1 §).

Promemoria - Skrivelse med anteckningar och väsentlig fakta rörande något (<http://www.saob.se>).

Remiss - Skrivelse innehållande utlåtande gällande något (<http://www.saob.se>).

1.6. Avgränsningar

Studien undersöker EKB under 18 år, det nya ersättningssystemet innehåller andra ersättningsnivåer och annan utformning av insatser för gruppen som fyllt 18 år. Avgränsningen görs med hänsyn till studiens omfattning. Det skulle inte vara möjligt att få samma djup om studien innefattade båda åldersgrupperna. Ersättningen skiljer sig mellan ankomstkommuner och anvisningskommuner, studien kommer inte fördjupa sig inte i hur arbetet skiljer sig utifrån dessa förutsättningar. Intervjupersonerna avgränsas till yrkesverksamma socialsekreterare på enheter som utreder och följer upp insatser för EKB. Det finns fler aktörer exempelvis boendepersonal, vilka både är av intresse utifrån forskningsämnet samt påverkas av förändringarna i ersättningssystemet. Med ett avgränsat fokus på socialsekreterare är förhoppningen att kunna komma närmare en mättnad vid insamling av empiri.

2. Bakgrund

I kapitlet redogörs för hur Socialstyrelsen ser på arbetet med EKBs behov och vilka *boendeformer* som finns att tillgå för målgruppen. Därefter presenteras nuvarande *ersättningssystem* följt av hur

Regeringen förändrar ersättningsystemet för EKB och slutligen SKLs invändningar.

2.1. Socialtjänstens arbete med EKB och syn på deras behov

Barn som vistas i Sverige utan vårdnadshavare har samma rätt till skydd som övriga barn under 18 år som av någon anledning inte kan bo med sina föräldrar. Omvårdnaden ska ha utgångspunkt utifrån normaliseringsprincipen att alla barn ingår i samma omvårdnadssystem. Det barnet ger uttryck för tillmäts betydelse beroende på ålder och är barnet över 15 år ska hen ge samtycke till insatserna som erbjuds. Kommuners specifika ansvar är att förmedla boende, daglig omsorg, särskilt stöd vid behov, god man och skola. För att besluta om nödvändiga insatser under placeringstiden utförs en utredning när barnet har anvisats till kommunen. Socialtjänsten fyller en samverkande funktion med samhällsorgan som berör barnet. När barnet placeras i någon av boendeformerna upprättas en genomförandeplan som ligger till grund för hur barnets behov ska tillgodoses. Planen ger en överskådlig bild över vilka huvudmän som är delaktiga i barnets liv och hur de ska stötta barnets utveckling. Socialtjänsten följer upp placeringen utifrån hälsa, socialt beteende, skola och relationer till personer i deras omgivning (Socialstyrelsen, 2016a).

Många EKB uttrycker en saknad av familjen. Både fysisk och psykisk status har påverkats av upplevelser innan och under flykten samt rådande förutsättningarna här och nu. Behoven av trygg omgivning med stabila vuxenkontakter som kan förmedla omsorg är nödvändig. Omsorgspersonerna behöver vara lyhörda och ha ett traumamedvetet bemötande. Utgångspunkten i arbetet med EKB ska vara i en strukturerad vardag med individanpassade lösningar utifrån behov. Socialsekreteraren har ansvar att följa upp om vårdbehoven tillgodoses (Socialstyrelsen, 2016a). Socialstyrelsen (2017) beskriver att myndighetsutövningen och uppföljningen under 2015 och 2016 har påverkats och inte alltid uppfyllts i lagens mening på grund av flyktingsituationen som rådde. Flertalet kommuner har fortfarande problem med att fullgöra lagkrav som finns för uppföljning i arbetet med EKB.

EKB delar flertalet tidigare erfarenheter men har varierande vårdbehov (Socialstyrelsen, 2016a). Det förekommer i större utsträckning att EKB upplevt påfrestande upplevelser och flera lider av psykisk ohälsa. Faktorer som förebygger problematik är stabilitet i vardagen, positiva nätverk och skolgång (Socialstyrelsen, 2017). Rätten till stöd formas utifrån det som socialnämnden anser krävs för att tillgodose uppvisade behov på ett lämpligt sätt. Det finns ingen bestämd rättighet att erhålla insats enbart efter önskemål. Socialsekreteraren väger samman flera parametrar, en aspekt som beaktas är om kostnaden för insatsen anses rimlig utifrån jämförelse med andra insatser (Socialstyrelsen, 2016a).

2.2. Boendeformer för EKB

När barn placeras utanför det egna hemmet finns flera placeringsalternativ som ska innebära en trygg och säker vård samt tillgång till specifikt stöd utifrån behov (Socialstyrelsen, 2013). Nedan presenteras boendelösningarna och hur de kan tillgodose barns behov.

Familjehem är "... ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård och fostran eller vuxna för vård och omvårdnad och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt" (Socialtjänstförordning [SoF], SFS 2001:937, 3:2 §). Relationen till det placerade barnet varierar, det kan vara en placering inom barnets nätverk eller utan tidigare relation till barnet. En utredning utförs av familjen för att undersöka bakgrund och om livssituationen ger förutsättningar för att ge en stimulerande framtid för barnet. I utredningen intervjuas de tilltänkta familjehemsföräldrarna kring deras känslomässiga tillgänglighet som ska motsvara barnets behov (Socialstyrelsen, 2013). *Jourhem* är ett hem som tar emot barn vid upprepade tillfällen där kortare (högst två månader) placeringar avses i avvaktan på utredning av ett stadigvarande familjehem (SFS 2001:453, 6:6 3-4 st §; Socialstyrelsen, 2013).

Institutioner som arbetar på uppdrag av socialtjänsten går under benämningen *Hem för vård eller boende (HVB)*. Verksamhetens utformning och målgrupper varierar, men är i huvudsak en placeringsform för tonåringar. När barn placeras på HVB är samspelet mellan socialtjänsten och boendet centralt för att kunna upprätthålla vård som tillgodoser barnets behov (Socialstyrelsen, 2013). Vid en placering på HVB "... ska det särskilt kontrolleras att hemmet eller boendet är lämpligt med hänsyn till den enskildes behov, ålder, utveckling, utbildning och personliga förhållanden i övrigt" (SFS 2001:937, 3:11 2 st §). Socialstyrelsen (2013) redogör för att grunden med HVB är behandling och omsorg i en hemlik miljö men att bo ihop med andra kan påverka både positivt och negativt.

Stödboende är en placeringsform som tillförts i SoL (SFS 2001:453) och SoF (SFS 2001:937 6:1) och blev tillgänglig för tillämpning 1 januari 2016. Boendeformen har tagits fram för att ha ett alternativ till barn där de vårdinsatser som placering på HVB innebär inte kan motiveras och mognadsgraden är så pass utvecklad att familjehemsplacering inte lämpar sig. Placeringsformens fokus är självständighet och fungerar som en sluss ut mot vuxenlivet (Socialstyrelsen, 2016b; Prop. 2015/16:43). Boendeformen skiljer sig från övriga placeringsalternativ genom att inte erbjuda omvårdnad vilket förväntas i familjehem och HVB (Socialstyrelsen, 2016a). Barn som är avsedda för boendeformen ska vara i åldrarna 16-20 år, men det krävs *särskilda skäl* för placering av de under 18 år (SFS 2001:937 6:1§). Utformning av boendet kan vara lägenheter som ligger inom ett specifikt område. Personal ska finnas att tillgå och regleras utifrån de behov som finns bland de boende. Det ska finnas beredskap så att barn som känner sig otrygga och ensamma kan vända sig till någon anställd (Socialstyrelsen, 2016b; Prop. 2015/16:43). Socialtjänsten ska utföra individuella bedömningar vid varje tillfälle av placering på stödboende. Väljer socialtjänsten att placera i stödboende är det viktigt att överväga riskerna som uppkommer i och med lägre personaltäthet samt barnets inställning till detta. Det betonas att försiktighet ska vara utgångspunkt vid placering av barn i boendeformen. En målgrupp som kan tänkas passa boendeformen är EKB (Socialstyrelsen, 2016b; Prop. 2015/16:43).

2.3. Ersättningssystemet nu, det kommande samt invändningar mot förändringarna

Kommuner får EKB anvisade från Migrationsverket och har som uppdrag att utreda barnets behov. Utredningen mynnar ut i slutsatsen att EKB har behov av placering i ett lämpligt boende. Utöver boendeformen ansvarar kommunen för att löpande se över att barnet har de insatser som krävs för utveckling av integration och etablering (Migrationsverket, u.å.,d). För att utföra uppdraget erhåller kommunerna statlig ersättning vilken är uppdelad i två delar; automatiska utbetalningar och andra ersättningar som kommunerna ansöker om. Samtliga kommuner som tillhandahåller boendeplatser för EKB erhåller 500 000 kronor i en schablonersättning av Migrationsverket. Avsikten med ersättningen är att kvalitén på mottagandet ska vara god och förenkla arbetsprocessen. De boendeplatser som kommunerna innehar överenskommelser om med Migrationsverket ersätts per plats med 1600 kronor för varje dygn och ytterligare ersättning på 300 kronor tillkommer om platsen nyttjas. Beloppet, 1900 kronor avser att täcka kostnader som uppkommer i form av personal, kost, logi och omvårdnad. Ersättningsnivån är samma för EKB i asylprocessen som för de barn som fått uppehållstillstånd. Utgifter för skolverksamhet ersätts för samtliga barn utifrån ett schablonbelopp som varierar mellan olika år (Ds A2016/01307/I; Lag om mottagande av asylsökande m.fl.[LMA], SFS 1994:137, 2 §; Migrationsverket, SKL, Skolverket, Länsstyrelserna & Socialstyrelsen, 2015). För EKB som placeras med stöd av Lagen om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU, SFS 1990:52) eller motsvarande placering enligt SoL (SFS 2001:453) kan kommunen återsöka fulla kostnader för vården. Utredningsarbetet som ligger till grund för beslut om placering kan kommunen även ansöka ersättning för (Ds A2016/01307/I; Migrationsverket, 2016).

Det nya ersättningssystemet ska vara kostnadseffektivt, underlätta det administrativa arbetet samt förbättra förutsättningarna för placering av EKB. Den administrativa effektiviseringen avser att åstadkommas genom utökning av mängden schablonersättningar vilket gör att kommuner inte behöver lägga lika omfattande resurser på arbetet med att ansöka om ersättning. Schablonerna kommer generera i att ersättning i vissa fall överstiger faktisk kostnad, men avsikten är att snittet ska täcka kommunernas utgifter (Arbetsdepartementet, 2016; Ds A2016/01307/I). I promemorian innehållande hur det nya ersättningssystemet ska utformas lyfts behovet av förenklingar i regelverket, begränsa kostnadsutvecklingen och att sänka det administrativa arbetet. Det beskrivs hur det nuvarande regelverkets utformning tillkom i en akut situation och skapade möjlighet för privata aktörer att ta ut orimligt höga priser då efterfrågan på boendeplatser inte kunde matchas av utbudet. Då statens, kommuners och landstingets resurser är ändliga behöver det nya regelverket vara utformat så att mottagande inte orsakar att andras behov undanträngs (Ds A2016/01307/I).

Vidare presenteras att ersättningen som i dagens system utgår för överenskomna platser på 1600 kronor skapa ett ineffektivt och kostnadsdrivande arbete med stora utgifter för staten. För de platser som är belagda kan ersättning på 1900 kronor återsökas, beloppet är enligt promemorian högre än genomsnittliga kostnaden. Möjligheten att ansöka om ersättning bör tas bort och ersättas med sju dagars ersättning för samtliga EKB som Migrationsverket beräknar att kommunen ska få anvisade. Schablonersättningen som ska betalas ut automatiskt kommer vara 1350 kronor per dygn till den

kommun som fått ett barn anvisat (Ds A2016/01307/I). Ersättningen på 500 000 kronor till kommuner som är ämnad för att skapa god kvalitet i mottagande av EKB ska fortsättningsvis också betalas ut. I likhet med nuvarande ersättningssystem kommer kostnaden för EKB som placerats enligt LVU (SFS 1990:52) eller motsvarande placering enligt SoL (SFS 2001:453) gå att återsökas utifrån faktisk kostnad (Ds A2016/01307/I). Samtliga förslag som presenterats beräknas att dämpa utgifterna eller att bestå på nuvarande nivå. Det är flera faktorer som ska underlätta att åstadkomma besparingarna som det nya ersättningssystemet innebär. Flera EKB i åldrarna 16-18 år ska placeras i boendeformen stödboende där genomsnittskostnaden är lägre (Ds A2016/01307/I).

Kritik har riktats mot att omställningsperioden från nuvarande ersättningsnivåer till de nya är för kort och beslutet har tagits att det nya systemet ska träda i kraft 1 juli 2017 istället för 1 januari 2017 (Regeringen, 2016a; Regeringen, 2017). Diskussioner kring förändringarnas effekter har genererat i flera remissvar från kommuner, landsting och organisationer (Regeringen, 2016b). Sveriges kommuner och landsting (SKL) vars uppgift är att utveckla kommuner och landsting genom samordning och kunskapsutbyte besvarade remissen 10 augusti 2016 (<http://www.skl.se>). SKL påtalade att flyktingpolitiken är ett statligt ansvar och att det presenterade förslaget kan ligga till grund för en problematisk relation mellan staten och kommuner då underfinansiering i mottagandet kan orsaka omdirigeringar i den kommunala ekonomin som inte är avsedda att utföras (Micko, 2016).

SKLs oro grundade sig framförallt i den korta tiden för implementering av det nya systemet och att ersättningsnivåerna är lågt beräknade. Regeringens förslag på dygnersättning för kommunplacerade EKB på 1350 kronor anser SKL vara för låg och menar att 1700 kronor är en rimligare. 1700 kronor skulle även innebära en sänkning på tio procent utifrån nuvarande ersättningsnivå vilket också innebär en statlig besparing. Det framgår i promemorian att en av åtgärderna som ska sänka utgifterna är den nya boendeformen stödboende där Regeringen beräknar att drygt 30 procent av 16- och 17-åringar ska bo. SKL menar att ha detta som beräkningsunderlag inte är rimligt då det enligt SoL (SFS 2001:453, 6:1 §) krävs särskilda skäl för att placera barn på stödboende. Det framgår heller inte i Regeringens förslag vad de grundar på att en så stor andel av EKB ska vara mogna och förberedda för att placeras i boendeformen. En ytterligare parameter som behöver lyftas när boendeform diskuteras är Lag (2016:752) där *tillfälliga uppehållstillstånd* är huvudregel för asylsökande. SKL beskriver att lagen skapat ett större behov av stöd och närvaro av personal runt EKB då de bygger upp en osäkerhet gällande deras framtidsutsikter. Det är viktigt att ha i åtanke när beräkningar görs för hur många barn som kan bo på stödboende vilket Regeringen inte haft (Micko, 2016).

Att tillämpa en schablonersättning är rimligt men beloppet bör räknas till en adekvat summa i sammanhanget. Genomförs förslaget i sin nuvarande form skriver Micko (2016) att Regeringen "... styr kommunen bort från att göra en individuell bedömning av barn och ungas behov för att i stället besluta utifrån regelverket för statlig ersättning." (s. 2). Det är kontraproduktivt att presentera ett förslag och påstå en hög kvalitet, trygghet och säkerhet och samtidigt sänka nivåerna för planerade schabloner kraftigt. Planering framåt blir begränsad utifrån de nya ekonomiska förutsättningarna och

verksamheter som kommuner byggt upp för att tillgodose specifika grupperns behov blir svåra att upprätthålla (Micko, 2016).

SKL är även positiva till att ett nytt system utvecklas. Det nuvarande systemet kan generera i att insatser tillsätts i en utsträckning som är överdrivet stor. Ändringar i ersättningsystemet kan utveckla nya förhållnings- och arbetssätt inom socialtjänsten vilket kan påverka utformningen och ge bättre anpassade stödinsatser utifrån EKBs behov. Men en omfattande konsekvensanalys av förändringarnas påverkan på det långsiktiga arbetet och barnperspektivet behöver få ett större utrymme (Micko, 2016).

3. Tidigare forskning och rapporter från Forskning och utveckling (FoU)

En överblick i forskningsämnet presenteras genom en redogörelse av referentgranskade artiklar som framkommit vid litteratursökningar (vilket beskrivs i kapitel 5.5.) och FoU-rapporter som har utgångspunkt i socialsekreterarnas arbete och syn på EKBs behov. FoU strävar efter att utveckla kompetensen inom yrkeskåren genom att utföra studier på en praktisk nivå. FoU-arbetet drivs utifrån samverkan mellan forskning och praktik. FoU är den kommunala länken mellan akademien och det sociala arbetets praktik (Alexanderson et al., 2013). Forskning om hur praktikers arbete med EKB är utformat är begränsad i svensk och internationell kontext (Brunnberg, Borg & Fridström, 2011). Artiklarna nedan behandlar EKBs behov och myndighetsarbetet med målgruppen på Irland (Christie, 2002), i England (Wade, 2011), övergripande i Storbritannien (Bell, 2004; Ravi & Kohli, 2006) och i Sydafrika (Magqibelo, Londt, September & Roman, 2016). Texten i kapitlets avsnitt är uppdelad utifrån att det först redogörs för förhållanden i Sverige följt av ett internationellt perspektiv för att därefter avslutas med en sammantagen bild där författaren lyfter övergripande likheter och skillnader. De internationella artiklarna syftar till att ge ett bredare perspektiv och påvisa en bild av hur EKB möts som grupp i andra kontexter än Sverige.

3.1. Behov och stöd

EKBs behov är komplexa och ständigt föränderliga. Särskilt för de som är i asylprocessen där ett avslag kan komma plötsligt och förändra hela livssituationen (Stretmo & Melander, 2013). Osäkerhet och brist på kontroll över sin framtid skapar ett obalanserat tillstånd präglat av otrygghet som kan orsaka psykisk ohälsa. Det är centralt att socialsekreterare är uppmärksamma när dessa behov uttrycks. Socialsekreterarnas syn på EKBs behov förändrats över tid, de är mer omfattande och mångfacetterade än hur de inledningsvis uppfattats (Eriksson & Von Greiff, 2014). För att utveckla en god etablering och bygga ett socialt nätverk lyfts behovet av att upprätthålla relationer till familj. Det finns även en baksida med kontakten, flera EKB känner att det finns förväntningar som de ska uppfylla som exempelvis att förmedla materiella resurser till föräldrar (Stretmo & Melander, 2013). Eriksson & Von Greiff (2014) redogör för en komplexitet, EKBs behov är unika men förväntas behandlas som andra barn. Saknaden av anhöriga är en grund för behov i form av djupa relationer. Socialsekreterarens relation till barnet blir beroende av hur engagerade övriga personer i barnets nätverk är. Rollen

beskrivs som en buffert vilken används när brister uppstår. Oavsett utformning på barnets relationer är en förtroendefull relation till socialsekreteraren viktig då de har slutligt ansvaret för barnets behov (Stretmo & Melander, 2013). Eriksson & Von Greiff (2014) lyfter att skola och utbildning är centrala delar för att utveckla ett tryggt sammanhang och relationer till majoritetssamhället. Skolan möter dock inte alltid EKB på nivån de befinner sig. Det tar tid innan barnen får möjlighet att delta i undervisning med övriga elever och resurser barnet besitter förbises.

Majoriteten av EKB är i närheten av myndig ålder och därför bör fokus i arbetet med EKB ligga i att förbereda dem för vuxenlivet (Wade, 2011). Bell (2004) redogör för att Storbritannien tog emot flest EKB i Europa under inledningen av 2000-talet och målgruppen bestod i huvudsak av pojkar över 16 år. EKB beskrivs som sannolikare att stanna kvar i Storbritannien än andra flyktingar. En av utmaningarna EKB ställs inför är övergången till självständighet och utvecklandet av en vuxen identitet (Bell, 2004). Ravi & Kohli (2006) lyfter komplexiteten som uppstår av att vara EKB, både tidigare förluster och att befinna sig i sociala miljöer man är ovan vid.

EKBs behov är av mer omfattande karaktär än andra flyktingbarns och de är mindre sannolikt att gruppen söker stöd för behoven. Skolgång är högsta prioritet för EKB och en möjlighet att möta inrikes födda anses som utvecklande (Bell, 2004). Utbildningsnivån är låg bland EKB, men många av de som kommer till Storbritannien är målmedvetna och vill nyttja utbildningsmöjligheterna då det är en grund till att bli socialt inkluderad och bygga nätverk utanför placeringen (Wade, 2011). Christie (2002) menar att EKB är i behov av mer än ett grundläggande stöd i form av boende, hälsokontroll och information om asylprocessen, men resurser för detta tillhandahålls inte. Skulle socialtjänsten erbjuda lika insatser för irländska barn som för EKB skulle de anses kraftigt bristande. Många bär med sig trauman från sina ursprungsländer, de saknar materiellt och känslomässigt stöd, närheten av familj och vänner och många är i behov av psykologiskt stöd. Magqibelo et al. (2016) berättar att EKB i Sydafrika ofta har språkliga problem, känner en osäkerhet, bor under bristfälliga förhållanden, har svårt att integreras i skolmiljö då de uppfattas som annorlunda av lokalbefolkningen och att de i viss mån nekas tillgång till social välfärd. EKB som kommer till Storbritannien beskrivs av Bell (2004) ofta ha bristfälliga språkkunskaper, otillräcklig skolgång, bli diskriminerade, inte ha utrymme för sin kultur och sakna utrymme att utveckla relationer.

Ovisshet i asylfrågan är ständigt överhängande och påverkar det psykiska måendet negativt vilket skapar behov av professionell hjälp (Bell, 2004; Wade, 2011). Christie (2002) belyser att det ostabila tillståndet EKB befinner sig i resulterar i en osäkerhet för både barnet och myndigheterna. Bell (2004) menar att EKBs återhållsamhet för att söka hjälp gör det svårt för staten att agera "förälder" och ge barnen nödvändigt stöd. Även Ravi & Kohli (2006) beskriver EKB som restriktiva i sin informationsförmedling till socialsekreterare. Myndighetsutövarna som deltagit i Ravi & Kohlis studie menar på att relationen successivt förändras och att barnen själva får ta beslut i vad de vill förmedla.

I samtliga studier framgår att EKB är i ett ovisst tillstånd när de kommer till ett nytt land. De är i en asylprocess som gör att deras möjlighet till att landa begränsas. Internationellt förmedlas även en bild

av att sociala myndigheter hamnar i ett liknande tillstånd när de möter barnen då de inte kan fatta långsiktiga beslut. Svenska studier påvisar att EKBs behov ses som unika men förväntas att behandlas som övriga barns och att socialsekreterarnas relation till barnet är beroende av hur andra aktörer som möter barnet. De internationella studierna ger en annan bild, att stödet som tillhandahålls EKB är av mindre omfattning än för inrikes födda barn. En bild av att EKB diskrimineras och inte får det utrymme för sina behov återkommer i internationell forskning, vilket inte behandlas i de svenska studierna. Vidare lyfts skolgång som en grundbult bland EKBs behov, men det kan vara svårt att tillgodose behovet då utbildningsnivån skiljer sig och det är svårt att i ett inledande skede möta varje barn där hen befinner sig. Både i svensk och internationell kontext förmedlas skolan som en central del för relationsskapande till övriga samhällsinvånare.

3.2. Boende

EKB har lämnat tidigare liv med tillhörande relationer i samband med flykten. De är begränsade språkligt och behöver förändra levnadsmönster. Det krävs en långsiktig plan för hur utformningen av en trygg och stabil boendesituation ska se ut för EKB (Eriksson & Von Greiff, 2014). Det är brist på boendialternativ för EKB och önskemål om att utveckla en trappstegsmodell uttrycks. Modellen ska underlätta att skapa relationer till vuxna och samtidigt ge möjlighet att utveckla behoven kring självständighet (Stretmo & Melander, 2013). Även Backlund (2014) redogör för behov av flexibilitet i boendefrågan och menar att boendialternativen ska innehålla en långsiktighet då det är nödvändigt att kvalificerat stöd finns att tillgå i samtliga placeringsformer. Boenden har en central del i att tillgodose behov hos EKB men de skjuter ifrån sig ansvaret samt delar de inte socialtjänstens uppfattning om vad som ska uppnås i arbetet. Eriksson & Von Greiff (2014) uppger att det förekommer flertalet omplaceringar innan det skapas långsiktiga boendelösningar för EKB. En av förklaringarna är att personal på boendena inte har erfarenhet av arbete med målgruppen.

EKB i åldrarna 16-17 placeras i delvis eller helt självständiga boendelösningar och vid brist på bostäder har hotell och liknande lösningar tillämpats. En av förklaringarna till att självständiga boendelösningar tillämpas är för att lokala myndigheter erhåller lägre ersättning av Regeringen för barn över 16 år. EKB som bott i boendelösningar med låg tillsyn och har större sannolikhet att inte få behoven tillgodosedda (Wade, 2011). Christie (2002) beskriver att boendeformer som erbjuds är egna bostäder, placering i fosterfamiljer, hostel eller andra enklare hotellliknande förhållanden. Tillgång på fosterfamiljer är låg vilket innebär att andra alternativ tillämpas i störst utsträckning. Placering i dessa boendeformer isolerar barnen från samhället och ökar risken för sårbarhet. Boenden där EKB placeras övervakas sällan av sociala myndigheter och innebär att stödet de erhåller är av mindre omfattning än deras rättigheter. Ravi & Kohli (2006) lyfter att EKB bosatts i miljöer där de var otrygga, inte haft förutsättningar att utvecklas, haft omfattande ansvar själva över vardagsliv med bristfällig kontroll från myndigheter. Wade (2011) redogör för att EKB som bor i en miljö där det finns möjlighet att berätta om sina känslor, ha vårdgivare av hög kvalitet, långvariga placeringar, gå i skola och möjlighet

till att skapa nätverk underlättar för att utveckla språkkunskaper och bra psykisk mående. Magqibelo et al. (2016) beskriver att EKB är en högriskgrupp för psykisk ohälsa då de har upplevt betungande livssituationer innan flykt men även flykten i sig är krävande. Personal på boenden bör, men har sällan adekvat utbildning för att bemöta barnens mående.

I de svenska studierna påvisas en bild av att EKB är i behov av trygghet och stabilitet men samtidigt eftersöks möjlighet till progression mot självständighet. Flexibla lösningar där EKB ska kunna utveckla sin resa mot vuxenlivet. I internationella studier lyfts en bild av att EKB placeras i alternativ som är självständiga redan i ett inledande skede. Sammantaget är båda kontexterna ensidiga i sina boendelösningar för EKB. I Sverige är ensidigheten en annan än internationellt, här består saknaden av självständiga boendelalternativ och internationellt är det i huvudsak boenden med låg tillsyn som är alternativet. Oavsett studie så påvisas att långvariga placeringar och utbildad personal ger goda möjligheter för att angripa andra utmaningar i samhället.

3.3. Ansvar och ekonomi

Ekonomiska aspekter har central inverkan på hur arbetet med EKB utförs. När det är möjligt att återsöka utgiftsposten hos Migrationsverket anses förutsättningarna frikostiga. Det uppstår tydliga begränsningar när barnet fyller 18 år då samma ersättning inte utgår till kommunerna. Vidare framgår att utformningen av mottagandet synliggör olikheter vilket gör att barnen bygger upp kravbilder mot socialsekreterarna. Kraven utgår ifrån att EKB förväntar sig likabehandling och en situation uppstår som socialsekreterarna behöver förhålla sig till (Backlund, 2014). I vilken utsträckning bistånd ska beviljas delar socialsekreterarna då de å ena sidan tycker att det är barnets behov som styr och å andra sidan ifrågasätter de omfattningen av beviljat bistånd. Jämförelsen med andra, både kommuner och barn skapar en argumentation grundad på orättvisor. Beskrivningar av EKBs behov påvisar att de har materiellt fokus och en del i arbetet som socialsekreterare är att förhålla sig till det (Eriksson & Von Greiff, 2014). Ett annat sätt att beskriva behoven är att barnen formas av den kontext de verkar i och när de träffar andra barn som har materiella tillgångar utvecklas behov hos dem själv (Stretmo & Melander, 2013). Integrationsprocessen är som ett växelspel där EKB behöver hitta sin plats i kontexten. Det krävs att personerna som möter barnet skapar utrymme så de unika behoven hen besitter inte undanträngs, såsom kultur, religion, bakgrund, språk och andra erfarenheter. Att kliva in i en annan kultur än den man är van vid kan leda till kulturkrockar, identitetsproblematik, desorientering och försämrat psykiskt mående (Eriksson & Von Greiff, 2014).

I England är ansvaret för EKB placerade på lokala myndigheter som har möjlighet att återsöka kostnaderna för omsorg och stöd (Christie, 2002; Wade, 2011). I Sydafrika tillhandahålls social välfärd för EKB av statlig sektor och frivilligorganisationer (Magqibelo et al., 2016). EKB har behov av skydd och stöd vilket samtliga asylsökande har, rättigheterna som EKB har är dock av större omfattning. När kontakt med sociala myndigheter upprättas utförs en bedömning av det direkta behovet av boende, mat och emotionellt stöd. Placering beslutas utifrån ålder och tillgång på boenden

Christie (2002). Ravi & Kohli (2006) beskriver att fokus i sociala myndigheters arbete med EKB är att ordna boende, mat, skola, ekonomiskt bistånd, sjukvård, samhällsinformation och tillhandahålla juridisk hjälp i asylprocessen. Samtliga insatser är inriktade på den aktuella situationen och saknar långsiktighet. Detta stämmer överens med EKBs tankesätt som beskrivs som, först nutid, sedan framtid och slutligen dåtid. Wade (2011) redogör för att EKB är återhållsamma med berättelser om sin historia, de känner en osäkerhet i relationen gentemot myndigheter vilken successivt kan förändras. Det är av vikt att återkommande ha uppföljning med barnen då de tenderar att öppna upp sig eftersom. Christie (2002) menar dock att kontakten med myndighetspersoner är begränsad. Det är få socialsekreterare, sex stycken på nästan 1000 EKB vilket gör att servicen bara blir grundläggande.

Behov missförstås och ignoreras av vårdgivare och sociala myndigheter i Storbritannien skiljer gruppen från inhemska barn vilket orsakar begränsad tillgång till stöd. Lokala myndigheter håller igen med stödinsatser till EKB för att hålla tillbaka incitamenten till att vilja bo i området. Möten mellan myndighetspersoner inom social sektor och EKB äger enbart rum om det varit nödvändigt, utöver det är uppföljningen obefintlig (Ravi & Kohli, 2006). För att erhålla socialt stöd i Sydafrika behövs specifika dokument från myndigheter, ofta brister det här, EKB får inte vägledning för att införskaffa dokumenten och inleda asylprocessen vilket påverkar tillgången på insatser. Skolgång är i Sydafrika kostnadsfri tills årskurs nio är avklarad. EKB har trots det nekas skolgång i närmare en fjärdedel av fallen och utsatts för ett främlingsfientligt bemötande i skolan (Magqibelo et al., 2016). Christie (2002) menar att välfärdstjänster utformas olika beroende på om mottagaren är inrikes född eller flykting. Den finns en strukturell underton i sammanhanget som gör att välfärdens innehåll differentieras mellan grupperna och att tjänster som tillhandahålls flyktingar är på grund av statens generositet och därmed påverkas kvalitén. Flyktingar som kommer till Irland konstrueras som objekt för specialiserade välfärdstjänster och gruppen isoleras från det grundläggande utbudet som tillhandahålls övrig befolkning. Deltagare i Magqibelo et al. (2016) studie berättar att EKB inte erhållit stödinsatser från den sociala sektorn utöver boende och därför har stödet som de har rätt till i laglig mening inte fullföljts i praktiken.

I de svenska studierna presenteras en bild av god på tillgång statliga medel för det kommunala arbetet med EKB. Behov tillgodoses i en omfattning att det ifrågasätts av vissa socialsekreterare. Det betonas att EKBs behov påverkas av närmiljön och att det blir samtal med utgångspunkt i orättvisor för att alla barn inte erhåller samma bistånd. Det finns förståelse för att alla är unika individer och det ska ges förutsättningar för att barnen ska få utrymme för sina behov. Internationellt är det mer grundläggande fokus, där basala behov tillgodoses och de individuella bedömningarna begränsas. Socialsekreterarna är få sett till antalet EKB, deras behov förbises och stödinsatser uteblir. Både genom ignorans, missförstånd och för att undvika att EKB ska bo i området. Det är således en påtaglig skillnad i hur grupperna behandlas och vilka resurs som spenderas på barnen beroende av kontext.

4. Teoretisk utgångspunkt

Kapitlet inleds med en kortare förklaring om teorins funktion i socialtjänstens arbete. Vidare redogörs teorins utgångspunkt följt av de olika nivåerna som teorin inverkar på. Begreppet *nivå* används synonymt med *system* i studien. Teorin tillämpas både i utformningen av intervjufrågor och som ett analysverktyg av studiens resultat.

4.1. Utvecklingsekologiska utgångspunkter och dess funktion på socialtjänsten

De flesta av Sveriges kommuner tillämpar *BBIC* (Barns Behov i Centrum) som utredningsverktyg för barn som kommer i kontakt med socialtjänsten. Handläggare som använder verktyget ska ha ett *utvecklingsekologiskt* förhållningssätt när de utreder barns utveckling. Faktorer som har inverkan på hur barns individuella utveckling utformas är enligt teorin de *känslomässiga, kulturella* och *socioekonomiska miljöer* som barnet omges av (Socialstyrelsen, 2015). Teorin skapar förutsättningar för socialarbetare att förstå hur individens miljö påverkar samt vilka förändringar som krävs för att förbättra utbytet inom miljön. Sociala problem kan utifrån ett utvecklingsekologiskt perspektiv förstås som något som utvecklas på grund av att de behov en person besitter inte matchas med de rättigheter och möjligheter som finns tillgängliga för individen (Healy, 2014). Socialsekreterare ska tillämpa teorin som en av utgångspunkterna vid utredning av barns behov.

Det utvecklingsekologiska perspektivet kom som en reaktion på fokuseringen att individers utveckling studeras inifrån och därmed inte sammankopplat med omgivningsfaktorer och sammanhang individen verkar i (Andersson, 2013). Bronfenbrenner (1976) skriver att "Om ett lands barn och ungdomar får en chans att utveckla sina förutsättningar till fullo, om de bibringas kunskaper att förstå världen och förnuft att förändra den, då är framtidsutsikterna ljusa" (s.11). Detta är en av grunderna i det utvecklingsekologiska perspektivet, att det pågår en socialiseringsprocess mellan olika element som verkar i flera riktningar. Barn påverkas och påverkar hemmet, personer de kommer i kontakt med, statliga institutioner och samhällsnormer som också inverkar på hur barnets färdigheter och beteendemönster formas (Bronfenbrenner, 1976). Olika system påverkar varandra under livsloppet, personer byter miljöer och system under sin livstid vilket skapar förändringar i både den nya och tidigare miljön, systems interaktion är således ömsesidig. Individen i utveckling är en dynamisk konstruktion som rekonstruerar miljöer på olika sätt beroende på skede i livet. Utbyten pågår ständigt och ska ses utifrån ett perspektiv som flerdelade och icke linjära (Andersson, 2013; Healy, 2014). Andersson redogör för begreppet *sociala domäner* vilket förtydligar att en persons roll i samhället inte förklarar personens livsutveckling utan skapar förutsättningar för att sätta igång andra delar i samhällsapparaten. Exempelvis är klass, kön och etnicitet enbart sociala adressetiketter men de fyller funktioner som sociala domäner genom dess kopplingar till hur livsstilar utformas, vilka värdesystem, resurser och förväntningar hen har kopplat till sig.

Det finns kopplingar mellan utvecklingsekologi och motståndskraft. Genom ett ekologiskt perspektiv kan man se risker och skydd på olika nivåer. Motståndskraft i form av självförtroende, social kompetens och stabilt temperament ger en grund för att klara av riskfaktorer som kan uppstå i

systemen. Barn formas av omgivningen, blir de påfrestande inslagen som stress och hot omfattande kan det få långtgående effekter. Utvecklingen hos barn påverkas av den kumulativa massan av faror hen upplever (Andersson 2013; Payne, 2015). EKB har bytt samtliga miljöer de verkar i, allting är förändrat vilket kan innebära orosmoment. Att lyfta styrkor från tidigare system ger skydd i att bemöta nuvarande omständigheter (Brunnberg et al., 2011).

Teorin är uppdelad på fyra nivåer, vilka samspelar med varandra på ett sätt som kan ses som omslutande, ingen nivå är överordnad en annan (Andersson, 2013). Nedan presenteras analysnivåerna.

4.2. Utvecklingsekologiska nivåer

Den innersta kärna, den omedelbara närmiljön definieras som *mikronivån*. På denna nivå finns det direkta samspelet med familj, skola, arbete eller fritidsmiljö. Individens utvecklar roller under sin livstid som påverkar den direkta interaktionens utformning (Andersson, 2013; Bronfenbrenner, 1996). Egenskaperna är inte statiska och förändras löpande under livet, oavsett hemförhållanden påverkas ett barns beteende i stor utsträckning av vänner hen träffar i skolan, äldre barn och särskilda vuxna. Vetskap om vem barnet identifierar sig med och hur denna grupp påverkar barnet bör användas som en tillgång till att ge barnet en trygg utveckling (Bronfenbrenner, 1976). Bronfenbrenner (1996) beskriver att mikronivån går att definiera utifrån en abstrakt nivå som äger rum långt bortom det aktuella mötet. Interaktionens utfall kan förstås utifrån de samspel som ägt rum tidigare med andra personer i närmiljön som skapat förutsättningar och spelregler för det möte som nu tar plats. Brunnberg et al. (2011) redogör för att EKB har upplevt sammanbrott på mikronivå när de flyr. Dessa sammanbrott förorsakas av händelser på andra nivåer i den ekologiska modellen. Relationerna på mikronivå som påverkas av flykten kan dock finnas kvar genom att barnet har kontakt via internet. Barnet kan även välja att distansera sig till sin tidigare mikronivå när hen kommer till ett nytt land och låta relationen till ursprungsfamiljen övergå till mesonivå-karaktär genom att exempelvis knyta an till andra personer.

De närmiljöer där individen själv är en aktiv deltagare definieras som *mesonivå*. Interaktionen på nivå kan förklaras utifrån flera övergripande sätt. Exempelvis interaktion mellan två närmiljöer och en yttring skapar ett mesosystem. När barn spenderar tid i två miljöer exempelvis i övergången från hem och skola ändras barnets nätverk. Förflyttning och förändringar som denna definieras som en ekologisk transaktion där barnet är den primära deltagaren och övriga i närmiljöerna som föräldrar och lärare ses som kompletterande länkar. En annan del i mesonivån är indirekta kopplingar, där en tredje part sammankopplar närmiljöer. Typen av interaktion som pågår här behöver inte vara direkt utan kan ske på en mellanliggande nivå i något av nätverken. Kommunikation i form av direkta möten, telefonsamtal eller brev utformat som en- eller tvåvägskommunikation med avsikt att förmedla specifik information till en bestämd mottagare är en till del i mesonivån (Bronfenbrenner, 1996).

Exonivån består av de närmiljöer där personen själv inte har en aktiv roll men som påverkar personen. Även de miljöer som personen har en indirekt inverkan på genom sitt handlande räknas in i

nivån. För att påvisa exosystemets utformning och inverkan på hur en kontext utvecklas behöver man kunna härleda de kausala ordningsföljderna i en handlings utformning. Handlande på mikronivå kan ha effekter på mesonivå och/ eller makronivå samt tvärtom, en handling har således en form av efterskalv i olika system (Bronfenbrenner, 1996). Bronfenbrenner (1976) redogör för hur en stats politiska utformning ger effekter på vad skolans uppdrag i utläring till elever blir, "För att bli fullt utvecklade människor behöver de unga inte bara bibringas faktiska kunskaper utan också de levnadsregler och beteenden som krävs i ett på gemenskap grundat samhälle" (s. 167). Således har en stat som bygger på gemenskap ett annat budskap att förmedla till barn jämfört med en stat där självständighet är i fokus. Exonivån kan även verka i andra riktningen. Bronfenbrenner (1996) redogör för att en ungdom kan begå kriminella handlingar för att hen bor i ett visst bostadsområde och detta gör att föräldrarna väljer att flytta. Då har ungdomens handlande, där avsikten var att tillskansa sig något haft effekter på exonivå, i detta fall att föräldrarna tagit beslutet att flytta.

De tre ovan nämnda nivåerna, mikro, meso och exo utformas utifrån de värderingar, normer och förhållandena som råder i ett samhälle på nationell nivå, så som en stats ekonomi, lagstiftning och politiska kontext vilket utgör *makronivån* (Bronfenbrenner, 1996; Brunnberg et al., 2011). Makrosystem påverkar övriga system då det skapat formen för närmiljön personen verkar i. När en person gör inträde i något av de övriga systemen finns givna förutsättningar för hur miljön organiserats, rollfördelningen inom miljö och hur hen förväntas handla. Miljöns egenskaper är formade utifrån makronivån som påverkas av fler faktorer, så som klass, etnicitet och kulturella skillnader. Centralt är att dessa markörer är delar som skapar förutsättningar och påverkar utvecklingen hos individen men är i sig själva inga överordnade faktorer som avgör den mänskliga utvecklingen (Bronfenbrenner, 1996). Lagar för EKBs möjligheter att få vara kvar i ett land skapas på makronivå (Brunnberg et al., 2011). Utformningen för hur makronivån formar lagen påverkas i ett demokratiskt samhälle av övriga nivåer. Samtliga nivåer skapar en helhet vilken blir avgörande för utfallet i barns möjlighet att stanna kvar i ett land och hur hens liv utvecklas framöver. Bronfenbrenner (1976) menar att förutsättningar för att ge barn bästa möjliga utveckling kräver en förståelse för helheten. Att samordna arbete mellan olika nivåer är en grund för att kvalitén i barns utveckling ska optimeras.

5. Metod

I kapitlet redogörs för hur studien genomförts, hur data samlats in samt vad utgångspunkten för slutledningar varit. Vidare redogörs för metod och vilka verktyg som använts för att presentera resultatet i kapitel sex. För att läsaren ska kunna förhålla sig till texten presenteras även författarens förförståelse. Vidare framgår tillvägagångssättet för litteratursökning och etiskt förhållningssätt. Kapitlet avslutas med en kritisk diskussion gällande metod och teorival.

5.1. Genomförande och datainsamling

Utgångspunkten för studiens utformning och tillvägagångssättet för slutledningar är av *abduktiv* karaktär med en viss övervikt mot deduktivt angreppssätt. Kvalitativa studier styrs aldrig enbart av empiri, utan hypotesprövningar utförs under tiden studien genomförs. En kombination av ett deduktivt och induktivt tillvägagångssätt benämns som abduktivt. En växelverkan mellan förståelse och förförståelse samt teori och empiri är en förklaring av abduktionsbegreppet (Langemar, 2008). I studien har det funnits en utgångspunkt i utvecklingsekologisk teori vilket både har färgat intervjuguide och präglat analys. Vid datainsamling har utrymme getts att zooma ut från den teoretiska utgångspunkten och ge plats och möjlighet för en ny förståelse av fenomenen. Vidare har samtlig empiri kodats utifrån intervjuguiden, innan teman utkristalliserats för att inte avgränsa vilken empiri som är relevant utifrån enbart teori. Langemar menar att abduktiv forskning med dess pendlande utgångspunkt stämmer väl överens med hermeneutiska cirkeln. Studiens författare har tidigare förförståelse i teorier och forskningsämnet men att avgränsa dess utrymme vid empiriinsamling ger bredare plats för ny förståelse.

Studiens forskningsfrågor besvaras med utgångspunkt i en kvalitativ forskningsstrategi. Socialsekreterare som arbetar med att utreda och följa upp EKB berättar i semistrukturerade intervjuer om sina erfarenheter och tankar om hur behoven ser ut och hur möjligheterna att tillgodose behoven påverkas av ekonomiska förutsättningar i dagsläget och framåt. Som myndighetsutövare behövs både en förståelse för behoven hos EKB men även hur möjligheterna är formade för att tillgodose dem. Studien avser att finna kopplingar och se samband mellan hur olika samhällsnivåer påverkar och påverkas av EKB. Det teoretiska verktyget för analysen är ett utvecklingsekologiskt perspektiv.

Delar av studien är deskriptiva där en redogörelse av statliga dokument, remissvar på lagförslag, socialstyrelsens handböcker, FoU-rapporter och referentgranskade artiklar presenteras. Avsikten med att ha beskrivande inslag är att förmedla en bild av hur nuvarande situation ser ut i forskningsämnet och att ge läsaren en ingång för att angripa studiens övriga avsnitt. Patel & Davidson (2011) redogör för att deskriptiva delar kan bestå av tillbakablickar samt beskrivningar av nutidsförhållanden. Insamlad empiri består av nio stycken kvalitativa intervjuer med socialsekreterare som arbetar med att utreda, följa och tillhandahålla bistånd till EKB. I ett inledande skede har ett antal chefer på enheter för EKB kontaktats via mail med ett informationsbrev där studiens syfte presenterats och en förfrågan om intervju person framförts. Efter en arbetsvecka har de som inte besvarat mailet kontaktats via telefon för påminnelse. Trost (2010) redogör för *bekvämlighetsurval* som en praktisk metod för att söka respondenter. Den kan kort sammanfattas att man tar personerna som ställer upp och fyller på därefter. Vidare förmedlas att det i kvalitativa studier är av vikt att ha variation i den avgränsade populationen man avser att intervjua. Valet att kontakta olika kommuner med varierande storlekar inom ett rimligt omfång var för att variationen inom populationen skulle bli mindre homogen.

5.2. Kvalitativa intervjuer med semistrukturerad utformning

Studien avser att ge läsaren en målande redogörelse av hur socialsekreterare definierar EKBs behov samt hur de anser att dessa tillgodoses utifrån rådande ekonomiska förutsättningar och framtida förändringar i ersättning. Informationen som eftersträvas i studiens frågeställningar är inte numeriskt mätbar då frågeställningarna besvaras i form av beskrivningar och reflektioner från berörda myndighetsutövare. Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud (2003) redogör för intervjuer som ett lämpligt tillvägagångssätt om studiens avsikt är ett resultat som består av erfarenheter som personer upplever i vardagen. Även Sohlberg & Sohlberg (2009) belyser intervjuer som den forskningsmetod som genererar mest djup om avsikten är att undersöka människors tankar. Den kunskap som kvalitativa forskningsintervjuer eftersträvar varierar, Kvale & Brinkmann (2009) menar att det finns flera aspekter i både typ av kunskap samt förhållningssätt för att erhålla empirin. Bland annat kan kvalitativ- och deskriptiv kunskap framkomma genom att forskaren i intervjumomentet tillämpar en *medveten naivitet* vilket innebär att inte ha förutbestämda tolkningsscheman men trots detta ha en fokusering där den intervjuade varken blir låst eller tvingad i för stor utsträckning i viss riktning. Intervjun kan ta form som ett mellanting till ett vardagssamtal och ett förutbestämt frågeformulär. Forskaren har teman med underliggande förslag på frågor som kan ställas om de inte besvaras av respondenten under intervjuens gång (Kvale & Brinkmann, 2009). I vilken utsträckning en intervjuguide struktureras ligger till grund för hur stort utrymme intervjupersonens tolkning får. Genom att ha utgångspunkt i teman och inleda med öppna frågor skapas ett större omfång i vad respondenten kan svara (Bryman, 2011). I studien har en intervjuguide tillämpats med utgångspunkt i fyra övergripande teman vars omfattning avser att besvara studiens syfte. Varje tema har fyllts med öppna frågor som inleds med *hur* eller *vad*. Vid intervjutillfället har en övergripande öppen fråga inlett intervjun och därefter har underliggande följdfrågor ställts om de inte besvarats av respondenten. Ordningföljden på frågor och teman har varierat beroende av intervjupersonens svar. En balansgång mellan förhållningssätten fokusering och medveten naivitet har varit en utgångspunkt för att föra intervjun framåt. Genom att intervjuerna haft denna motor som grund är förhoppningen att respondenternas samtliga synvinklar ska framkomma samtidigt som lämpliga följdfrågor genererar djup och progression i intervjun.

5.3. Kodning vidare till tematisering av insamlad empiri

Med hjälp av kodning skapas struktur av material och mönster synliggörs. Att utföra kodning är en process som inleds innan datainsamlingen påbörjas och fortlöper därifrån. Beroende på hur strukturerat datainsamlingsinstrument som tillämpas i studien påverkas i vilken fas majoriteten av kodningen utförs. Större delen i processen med att koda empiri blir förskjuten till efter att datainsamling utförts om metoden är av ostrukturerad karaktär. En styrka med att koda intervjuer istället för att enbart läsa transkriberat material och lyfta ut det som tycks relevant är att samtliga respondenter får möjlighet till lika utrymme (Jönsson, 2010). Kvale & Brinkmann (2009) redogör för hur en process av att analysera intervjuer kan utformas. Inledningsvis förordas att läsa samtliga

intervjuer för att skapa en helhetsbild. Därefter konstateras empirins beståndsdelar, vidare till att koda innehållet för att sedan skapa teman som är relevanta utifrån studiens syfte. Avslutningsvis presenteras en deskriptiv redogörelse av kvarvarande teman vilket utgör resultatet. Bryman (2011) menar att tematisk analys är det mest återkommande angreppssättet för att sortera insamlad empiri. I det konkreta arbetet med tematisering av data kan en matris utformas där citat från de olika intervjuerna placeras in utifrån teman och subteman som uppkommit vid läsning av data. I studien har intervjuguiden utformats utifrån forskningsfrågor och teori, vilket är ett inledande steg i kodningen. Därefter har intervjuerna transkriberats och svaren lästs igenom. Svaren har i nästa skede kodats utifrån frågor i intervjuguiden och gett grund för att upptäcka likheter och olikheter i insamlade svar. I detta skede har kodningen övergått till tematisering och koder har sammanställts till teman och subteman som ryms inom studiens syfte. I kapitel sex presenteras de teman och subteman som kvarstått utifrån att ovan beskrivna metod tillämpats.

5.4. Förförståelse

Min förförståelse är att EKB är en förhållandevis resursstark grupp. De har klarat av en resa fylld av utmaningar. Å andra sidan tänker jag även att många har upplevt traumatiska händelser både innan och under flykten. När de väl nått Sverige behöver det inte innebära att de nått sitt slutgiltiga mål. Det finns flera faktorer som kan vara betungande, de kan känna ett ansvar för sin familj och att de ska hjälpa dem att komma till Sverige. Flera EKB har troligen även en bristande tilltro till statsapparaten då de levt på flykt på grund av förföljelse och krig tidigare i livet. Jag tror även att det finns en risk att EKB kan behöva vuxna personer att knyta an till då de kommit till ett land där de inte har kunskap om hur systemet är utformat och de inte kan språket fullt ut samt att de inte har möjlighet att träffa sina föräldrar. Min tanke är att socialsekreterares syn på EKB skiftar, att det finns en syn av framåtanda, där fokus är snabb etablering men även att gruppen har vårdbehov. Då EKB i huvudsak är 15 år och uppåt tror jag att det i vissa fall kan leda till att det inte tas hänsyn till barnperspektivet. Hur ekonomi behandlas i arbetet med målgruppen har jag ingen bestämt uppfattning kring. Att det ska införas ett nytt ersättningssystem för arbetet med EKB antar jag kan påverka i ett mer restriktivt förhållningssätt i hur bistånd beviljas. Jag är dock osäker på dessa eventuella nedskärningars utformning och omfattning.

5.5. Litteratursökning

Litteratursökning av referentgranskade har utförts i databaserna Social services abstracts/Sociological abstracts och Academic Search Complete. Sökmotorn Social services abstracts/Sociological abstracts fokuserar på socialt arbete, däribland social välfärd och socialpolitik (Ersta Sköndal Bräcke Högskola, u.å.). Utgångspunkt har varit att tillämpa ämnesordssökningar då de genererar ett träffsäkrare resultat. För att hitta målgruppen har ämnesorden *adolescents*, *children* eller *preschool children* i kombination med något av ämnesorden *refugees* eller *immigrants* tillämpats vid sökning. *Unaccompanied* har inte

gett träff som ämnesord och har därmed lagts till som en fritextsökning i kombination med ovan angivna ämnesord. Artiklar som eftersöks ska även ha något av ämnesorden *social services* eller *welfare services*. Utifrån sökresultatet har abstracts lästs genom för att se vilka artiklar som är relevanta utifrån studien. Academic Search Complete beskrivs på Ersta Sköndal Bräcke Högskola (u.å.) som världens mest omfattande databas för vetenskapliga skrifter. Ämnesorden skiljer sig mellan databaserna och vid sökningen på Academic Search Complete har ämnesorden *refugee children* eller *teenage refugees* i kombination med *unaccompanied* eller *separated* tillämpats för att hitta målgruppen. Därefter har ämnesordet *social services* använts samt alla ämnesord som har en koppling till det. Båda sökningarna är utförda 3 april 2017 och återfinns i detalj i bilaga 2.

FoU-rapporter har hittats via fritextsökning på FoU välfärd och SwePub. Sökorden som tillämpats vid sökningen är *ensamkommande* och *socialsekreterare*. Utifrån resultatet har en genomgång utförts och det relevant utifrån forskningsfrågorna har presenterats. Motsvarande sökning har tillämpats på SwePub vilket är en sökmotor för publiceringar utförda av svenska lärosäten och myndigheter (<http://swepub.kb.se>). Resultatet på SwePub genererade i färre träffar med relevans för studien och gick även att finna på FoU välfärd. Sökningarna på FoU välfärd och SwePub är utförda 29 mars 2017.

5.6. Etik

Vid utförande av studier finns fyra huvudkrav av principer för forskningsetiska utgångspunkter att förhålla sig till (Vetenskapsrådet, 2002). Varje krav består av ett flertal regler, nedan presenteras innehållet i principerna som är relevanta för studien samt hur det har tagits hänsyn till.

Informationskravet utgår ifrån att deltagarna ska ha vetskap om sin roll i projektet, rådande villkor för deltagandet, där bland att det är frivilligt, att syftet med insamlad data enbart är till studien och var studien kommer publiceras. Informationen kan förmedlas muntligt eller skriftligt och det ska framgå till vilken institution projektet har anknytning till. Särskilt att beakta när personer ska intervjuas är principen om *förhandsinformation*. Kort innebär det att uppgiftslämnaren erhåller information i förväg med ovan nämnd information samt studiens syfte och risker för skada och obehag (Vetenskapsrådet, 2002). I samband med att kontakt med intervjupersonerna upprättas har ett informationsbrev skickats till berörd chef. Informationen i brevet bestod av studiens författare och lärosäte, studiens syfte, vem som eftersöktes för intervju, deltagarens riktlinjer och vilken databas studien kommer publiceras på. Vid nästa skede när direktkontakt med intervjupersonen har upprättas har hen fått ta del av brevet samt bestämma var personen vill bli intervjuad. *Samtyckeskravet* bygger på att uppgiftslämnaren har rätten att styra över sitt deltagande. Samtycke ska alltid inhämtas när en aktiv insats krävs och deltagaren ska ha rätt att styra över sin medverkan och avbryta om insatsen skulle medföra negativa effekter. Framgår det uppgifter i forskningsmaterialet som deltagaren önskar styrka ska det tas hänsyn till detta i största möjliga mån. Det finns flera sätt att stryka material på, exempelvis kan *anonymisering* vara ett sätt att tillämpa för att svar inte ska kunna härledas till specifik person (Vetenskapsrådet, 2002). Det kan vara svårt att uppfylla samtyckeskravet då det i förhand kan vara svårt att ge all information för att

deltagaren ska förmedla ett välgrundat samtycke. Information om att intervjun tar 45 minuter kan förmedlats och ha getts samtycke från deltagaren med den faktiska tiden kan bli längre (Bryman, 2011). När deltagarna tagit del av information om intervjuens innehåll har det även framgått att de har rätten att styra över sin medverkan. Uppkommer frågor under intervjun de inte vill svara på kommer frågorna hoppas över. Känner de att de vill avbryta intervjun har de möjlighet att göra det. Exemplet ovan med att angiven intervjutid kan överträdas är svårare att förhålla sig till. Intervjupersonerna tillfrågas innan intervjun påbörjas om de har en exakt tid avsatt och blir den första intervjun för omfattande kommer intervjuguiden korrigeras till nästa tillfälle för att förhålla sig till tidigare givet samtycke. *Konfidentialitetskravet* bygger på att bevara personuppgifter för deltagare i studien med största möjliga konfidentialitet. Uppgifter som kan kopplas till personer ska hanteras på ett sätt så att utomstående inte kan hitta ursprungskällan. Forskare ska förhålla sig med en medvetenhet om att någon av studiedeltagarnas identitet oavsiktligt kan röjas och därmed arbeta med att försvåra detta (Vetenskapsrådet, 2002). Samtliga intervjuer kommer att spelas in, ljudfilerna kommer inte döpas på ett vis att det inte är möjligt att härleda vem intervjupersoner är och personuppgifter spelas inte in. Detta ifall inspelningsutrustning mot all förmodan skulle försvinna. Vid transkribering avkodas samtliga uppgifter om namn och platser. Avidentifiering av empirins innehåll påverkar inte kvalitet av studiens kunskapsstillskott vilket är ett ytterligare argument för att insamlad resultat anonymiseras. Vetenskapsrådet beskriver även *nyttjandekravet*, att insamlad data enbart får användas till ändamål för forskning. Informationen som har erhållits får således inte nyttjas för kommersiellt bruk. Insamlad data kommer enbart användas i denna studie och därefter kommer ljudfilerna att raderas.

Utöver de ovan nämnda principerna redogör Vetenskapsrådet (2002) för två rekommendationer som kan tillämpas vid studier inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Uppgiftslämnarna bör få ta del av kontroversiella tolkningar och avsnitt som kan anses känsliga, deltagarna bör också få information om var studien ska publiceras. I både informationsbrev och i samband med intervjun redogörs det för var studien ska publiceras. Om tolkningar upplevs kontroversiella kommer kontakt upprättas med intervjupersonen för verifiering och godkännande.

5.7. Metod- och teorikritisk diskussion

Insamlad empiri består av semistrukturerade kvalitativa intervjuer med socialsekreterare. Samtliga intervjuer har utförts med utgångspunkt i samma intervjuguide, beroende på respondent och instrumentets karaktär har tonvikt varierat i viss utsträckning mellan intervjuerna. Patel & Davidson (2011) menar att reliabilitet i kvalitativa studier uppnås när det unika i stunden fångas in och inte genom strävan efter att erhålla lika svar av samtliga. Studien har utförts av en person vilket både blir en styrka och svaghet. Intervjuerna har genomförts på liknande sätt och utrymme för unika svar hos respondenterna har getts. Utvecklandet av instrument och hur innehållet ska tolkas är i viss mån påverkat av författarens utgångspunkt. Å andra sidan, empiriinsamling som utförs av fler forskare kan ge skiftande respons då forskarna formulerar sig olika. Bryman (2011) lyfter att det både finns en

extern och intern reliabilitet i kvalitativa studier, där den externa grundas på möjlighet till replikerbarhet och den interna på hur insamlad empiri tolkas i stunden den samlas in. Studien har utförts med en intervjuguide vilket underlättar om studiens ska upprepas. Forskningsämnet påverkas dock av politiska beslut och utförs studien på nytt i framtiden kan kontexten förändrats. I forskningsprocessen har författaren i största möjliga mån suddat ut personliga tankar och låtit respondentens svar tala för att uppnå en högre intern reliabilitet. Patel & Davidson (2011) redogör för att validitet uppnås när insamlad data är tillräcklig för att återge en trovärdig bild av studieobjektet, att olikheter fångas upp och att det påvisas olika tolkningar av samma fenomen. Det empiriska underlaget bestående av nio intervjuer som utförts i ett öppet intervjuklimat ger förutsättningar för en rimlig bild av studieområdet men även utrymme för variation i svaren. Av tidsmässiga skäl har möjlighet till att utföra fler intervjuer ansetts som för omfattande och kunnat påverka kvaliteten i bearbetningsprocessen.

Samtliga intervjuer har transkriberats i fulltext för att undvika att värdera innehållet i ett inledande skede och utesluta delar som kan vara av intresse för studien. Därefter kodats och tematiseras utifrån intervjuguide och teman som varit återkommande. Jönsson (2010) påpekar att kodning är ett tidskrävande arbete och de veckor som finns till förfogande för studentuppsatser gör att kodning inte hinns med att göras flera gånger. I studien har arbetet med att presentera resultatet tillåtit ta tid, kodningen och tematisering har utförts i två led, där en grövre indelning skedde utifrån intervjufrågor och därefter har innehållet brutits ner i teman och tillhörande subteman. Bryman (2011) beskriver att en återkommande kritik mot kodning är att kontexten kan gå förlorad och att det blir fragment av insamlad empiri som presenteras vilket påverkar den narrativa kvalitén. Studien har inte varit av narrativ karaktär då berättelsen inte var huvudmålet utan frågeställningarna har handlat om direkta erfarenheter och viss mån tankar om implementerade och framtida förändringar i arbetet.

Resultatpresentation utifrån kodning och tematisering ses som lämplig och överskådlig för att ge en reliabel bild av empirin. Vid sammanställningen av teman och de citat som presenterats har mindre korrigeringar utförts där talspråk har bytts ut mot skriftspråk utan att förändra innehållets betydelse. Kvale & Brinkmann (2009) menar att denna typ av förändring inte påverkar kvalitén av studien såtillvida att inte avsikten är språklig analys. Språkbruket hos respondenterna har inte varit av intresse för studien, men en restriktiv inställning har varit utgångspunkt gällande korrigeringar av ord för att ej påverka respondenternas svar och studiens reliabilitet och validitet. För att ge läsaren möjlighet att följa specifika respondenters svar har samtliga uttalanden och citat presenterats med hänvisning till vem/ vilka som delgett information.

Återkommer lyfts att kvalitativa studier inte kan generaliseras till andra miljöer då de grundas på ett begränsat antal intervjuer inom en viss organisation (Bryman, 2011). Trost (2010) menar att tillämpning av bekvämlighetsurval lockar vissa personer att delta. I studien går det enbart att spekulera i vad som fått respondenter att delta, om det beror på intresse, tidstillgång eller välvilja bör inte påverkat svaren innehåll. "En kvalitativ analys kan dock leda fram till en förståelse av ett fenomen och vilka variationer som detta fenomen uppvisar i relation till sin kontext" (Patel & Davidson, 2011, s.

109). En kontextuell förståelse för EKBs behov och hur de påverkas av ekonomiska förutsättningar är studiens avsikt. I frågan om generalisering skulle en enkätstudie kunnat utföras om avsikten varit att resultatet ska generaliseras till en given population. Användning av enkät skulle dock missa andra dimensioner som är svåra att mäta med exempelvis skalor. För att fördjupa den kontextuella förståelsen i studien har utvecklingsekologisk teori tillämpats. Teorin förtydligar och driver studiens innehåll framåt om hur olika nivåer i samhället interagerar med individen i utveckling. Jönsson (2010) redogör för problem som kan uppstå vid teorival vid uppsatsskrivande, som att utgå från tidigare forskning och inte fokusera på studiens syfte och frågeställningar, använda empirin för att enbart bekräfta teorin och/ eller att studiens analys består av respondenternas svar på om teorin stämmer. För att undvika dessa fallgropar har teorival utförts utifrån syfte och frågeställningar samt att ett utzoomat förhållningssätt till det teoretiskt perspektiv vid empiriinsamling tillämpats. Teorin i sig är i viss mån begränsad i att pröva empiriskt material, då den i större utsträckning är upplysande än förklarande vilket å andra sidan gör att de tendenser Jönsson påvisat som problem blir enklare att undvika. Användning av teori som verkar på alla nivåer har fördelar utifrån att helhetsbilden kan förmedlas där alla system beaktas, det finns dock begränsningar då fenomen i vissa fall rör sig i större utsträckning på vissa nivåer. Allmänna förklaringar som hur politik påverkar EKB kan få ett för omfattande utrymme och effekterna av bosättning i ett nytt land glöms bort.

6. Resultat, analys, slutsatser och diskussion

Studiens resultat presenteras utifrån tre övergripande teman med underliggande subteman. Efter att insamlad empiri för varje övergripande tema presenterats följer en analys av temat. Analysen sker i ett växelspel mellan presenterat resultat, teori, tidigare forskning samt informationen från kapitel två. Insamlad empiri som presenteras i 6.1 besvarar studiens första frågeställning och analyseras i 6.2, därefter följer avsnitt 6.3 som besvarar den andra frågeställningen och analyseras i 6.4. I avsnitt 6.5 återfinns svaret för frågeställning tre och analys följer i 6.6. I avsnitt 6.7 sammanfattas studiens slutsatser. Kapitlet avslutas i 6.8 med att författaren diskuterar och reflekterar kring tankar som uppkommit under studien samt ger förslag på vidare forskning. I avsnitt där empiri presenteras benämns socialsekreterare som S1 till 9.

6.1. EKBs behov

S1, 3-5, 7, 9 beskriver EKB som överlevare, att de tagit sig från besvärliga och pressade situationer i sina ursprungsländer till Sverige. S2, 3 berättar att EKBs bakgrundshistorier är annorlunda men att behoven liknar andra barns. Det som skiljer är saknaden av nätverk och språklig kunskap vilket påverkar möjligheterna till att förstå rättigheter och skyldigheter (S4, 8). De övergripande behoven är boende, omsorg, skolgång, fostran och trygga vuxna i sin närhet (samtliga S). De behöver ha någon att prata med, någon som lyssnar, stöttar och få vägledning i det nya samhället. S2 uttrycker att vuxenkontakt är det viktigaste behovet att få tillgodosett. S4 menar att relationer utformade som

familjekonstellationer är av vikt men att det även kan uppstå konflikter med vuxenkontakter om barnet kommer från förhållanden som skiljer sig avsevärt, som exempelvis ett tidigare liv på gatan. Behovet av vuxenkontakt är större än tillgången menar S3 å andra sidan uppger S5, 7 att det finns 17-åringar som klarar sig själva, att det är på väg ut i vuxenlivet.

“Gå i skolan är viktigt för majoriteten och att de får stöd med det. Det är något som brukar komma upp först här, det är jätteviktigt” (S4). S7 berättar att behovet av skolgång och träna svenska är omfattande, samtidigt lyfter S8 att behovets vidd kan vara så omfattande att de istället vill arbeta då studietekniken är otillräcklig. Vidare berättar S6, 8 att brister i skolgången kan uppstå då det pågår så mycket i barnets liv, de har bland annat svårt att sova och lider av koncentrationssvårigheter. Flera EKB lider av psykisk ohälsa, självmordstankar eller brukar narkotika (S2, 3, 5, 6, 8). Det är svårt att konstatera när problemet uppstått då det kan dröja innan informationen når socialtjänsten (S8).

6.1.1. Komplexitet och föränderlighet

EKBs behov förändras och förtydligas efter att de varit en tid i Sverige (samtliga S). S4 berättar “Att våga be om hjälp, det händer oftast inte när de precis har kommit, det tar något år”. Bilden av att det tar tid innan EKB öppnar upp sig och behoven utkristalliseras för socialtjänsten förmedlas av flera (S2, 4, 7, 9). S1, 8, 9 berättar att barnens bagage och bakgrund har stor påverkan. Ovana till livet i Sverige, sett till att man tidigare haft andra levnadsmönster som skapats överlevnadsinstinkter vilka tar tid att förändra är något som påverkar behovens utformning (S5). Behoven minskar även successivt, de blir självständigare, utvecklar språk och blir delaktiga i samhällslivet (S1, 5). Trots att de möts av motgångar och återkommande utsätts för prövningar klarar de av livet. S9 beskriver att "De vill framåt, de vill etablera sig och arbeta". S4 lyfter att de kan känna press att de ska skicka pengar till familjen. Att besitta styrkor skapar behov i form av att det krävs möjligheter att få utlopp för egenskaperna. S7 berättar att det är svårt att ta tillvara på styrkor ibland, att asylsökande inte får arbete i det flesta fallen. EKB som fått uppehållstillstånd kan få hjälp med sommarjobb vilket är en fot in i arbetslivet (S9). Det är svårt för skolan att tillgodose EKBs behov, S5 uppger att det tar tid för lärarna att lära känna barnen och S8 menar att gruppen kan klumpas ihop vilket kan hämma barnens driv.

S9 berättar att “Behovet är ofta att få veta om man ska vara här eller inte, få stanna, det är en stress som sitter i hos dem”. Den långa väntan på besked om uppehållstillstånd är något som utvecklar behov hos barnen. Det tar sig uttryck i oro, ovisshet, stress, kortsiktiga framtidsplaner och dåligt psykiskt mående (S2-9). Det är inte enbart besked utan typ av besked, om det blir avslag, permanent- eller tillfälligt uppehållstillstånd som är ett stressmoment man vill ha avklarat (S2, 3). S5 berättar att den långa perioden av stress som ofta inleds i ursprungslandet och fortlöper tills besked från Migrationsverket kommer är en av orsakerna till att psykisk ohälsa utvecklas. EKBs liv är “Ett vakuum av osäkerhet som i sin tur påverkar skolgång och den psykiska hälsan och skapar behov av mycket psykologiskt samt vuxenstöd” (S7).

6.1.2. Boendeformer

S1-4, 7-9 uppger att vilken boendeform som tillgodoser EKB behov varierar. Grund till olika behov i boendefrågan ligger i ålder, mognad och levnadssituation vilket gör boendefrågan till dynamisk och ständigt föränderlig (S3, 4, 6). Det framkommer att det inte behöver vara specifikt boendeformen som är avgörande för hur väl placeringen faller ut, utan att det är kunskap, rätt personer, engagemang, värme och förståelse hos personal som är avgörande (S3, 7, 9). S1 beskriver personalens roll, "Oavsett var man placeras så är vuxenkontakt bärande, genom att någon bryr sig har en stor bedrift åstadkommit". S8 menar att familjehemsplaceringar tillgodoser behov i olika utsträckning beroende på hur integrerad familjen är i Sverige som tar emot barnet. Språket är centralt och viktigt att lära sig, därav är det problematiskt om barnet kan bättre svenska än familjehemsföräldrarna.

S1, 4 uppger att när EKB själva berättar vad de önskar att bo är det i familjehem. I beskrivningar av varför de vill bo i familj uppkommer förklaringar att det finns trygghet, närhet, kontinuitet, struktur och en atmosfär som kan hålla tillbaka saknaden av ursprungsfamiljen. S4, 6, 8, 9 menar att yngre barn med fördel ska placeras i familjehem för att få hjälp att upprätthålla vardagen. Det är även enklare att hitta en trygghet och få den uppmärksamhet man behöver. S6 menar att det i placeringsformer med flera boenden kan resultera i att "Den som skriker högst får mer hjälp så därför är familjehem det optimala för ungdomar och barn under 18 år". S5 beskriver HVB-placeringar som bäst för målgruppen då majoriteten av barnen som kommer är i övre tonåren vilket är en svår ålder att överhuvudtaget bo i familj. S4 uppger att EKB som är 17 år behöver ta steg mot självständighet och barnets behov kan då tillgodoses bättre i HVB.

Samtliga S ser positivt på att tillhandahålla boendeformen stödboende till EKB. Det är individuellt när man klarar av det, S2, 5, 8, 9 redogör för att det finns 16 åringar som klarat det. Det är viktigt med tillgång på variation i boendefrågan och det är inga konstigheter om behoven kan tillgodoses (S2, 3, 4). S1-3, 9 tar upp självständighet, mognad och tidigare ansvarsfullt liv som egenskaper som grund för att placeras i boendeformen. Att prata rätt bra svenska, kunna kontakta myndigheter och läkarvård, ha vistats i Sverige i ett år, klara av vardagssysslor och vara ekonomisk sinnad är konkreta exempel på vad som krävs för att boendeform ska ses som tillräcklig för att tillgodose behovet (S1, 9). S6 berättar att "EKB har tidigare hamnat på HVB utan att behöva ha särskilda vårdbehov". S5 lyfter att det med mindre tillsyn kan bli svårare att upptäcka behov som uppstår i tid. S9 uppger att det finns faror med att placera EKB i lägenheter då det både är svårkontrollerat och kan förmedla en skev bild med falska förhoppningar; Att förväntningarna senare i livet är att det ska vara lika enkelt att få tillgång till eget boende.

6.1.3. Materiella resurser

Behovet av materiella resurser varierar inom gruppen (samtliga S). Behov som lyfts är mobiltelefon, dator, kläder och pengar. S3, 6, 8, 9 lyfter att ekonomiskt stöd är återkommande då barnen vill skicka pengar till sina familjer eller reglera skulder som uppkommit under resan. Vilka materiella resurser

som beviljats har skiftat över tid och berott på var barnet har varit placerat (S1, 2, 5, 7). S2 uppger att "Det var i början svårt, man hade för mycket ärenden så man hann inte riktigt gränssätta vilket skapade en trend att man bara beviljade utan att ha översikt över hur mycket det var". S5 berättar att "Målet är en skälig levnadsnivå vilket kan skilja sig lite mellan boenden då familjehemsvården tänker att barnet ska ha samma nivå som alla barn boendes i familjer i kommunen, vilket är en högre nivå än försörjningsstödnivån". Vidare menar S5 att detta orsakar att behoven av materiella resurser ändras till att många som ansöker om familjehemsplacering för att få större tillgång av materiella resurser. Behovet av att ha de senaste modellerna av mobiltelefoner har uppkommit (S6, 7). Orsaken till materiella behov varierar, S2 uppger att EKB vill ha samma förutsättningar som andra barn i samhället. S3 beskriver en förskjutning av problem "Jag är övertygad om att många har djupa hål i sitt mående och att de kompenserar det med att vilja ha mycket materiella saker för att må bättre i stunden". S4 lyfter en saknad av något annat som kompenseras materiellt.

6.2. Analys av EKBs behov

I studien framgår att EKBs behov skapas på olika nivåer och att dess utformning varierar beroende på individ och kontext. Kännedom om vem barn knyter an till på mikronivå ligger till grund för en trygg utveckling (Bronfenbrenner, 1976). EKB har flytt från krig och bemästrat krävande utmaningar under flykten, väl här är de i behov av vägledning och vuxenstöd. Många saknar familjen i ursprungslandet och behöver utrymme att avlasta sina tankar och stöttning. Barn utvecklas utifrån de möten som uppstår under livet, den betungande situationen från tidigare samt nu behöver kunna få utlopp till omsorgspersoner som vet hur de ska bemöta informationen (Socialstyrelsen, 2016a). Vuxenkontakt lyfts som centralt i intervjuer men även utveckling av självständighet. Wade (2011) betonar att EKB ofta är i närheten av myndig ålder och vuxenlivet är runt hörnet, även Bell (2004) menar att utmaningen för EKB ligger i identitetsskapande inför vuxenlivet. Individens egenskaper och behov är föränderliga och påverkas av kringliggande mikromiljöer (Bronfenbrenner, 1976). En tolkning är att vuxna nära EKB både behöver finnas där men även lägga grund för självständighet. Entydig fokusering på omsorg kan påverka möjligheten att bemästra framtida system när skydds nätet minskas.

EKB har behov av skolgång, kunskapsnivån är ofta begränsad och erfarenhet av tidigare skolgång saknas många gånger (Wade, 2011). Bronfenbrenner (1996) menar att mesonivån består av miljöer där individen är en aktiv deltagare, där konkret och indirekt handlande sammanstrålar. I intervjuer framgår att skolan är viktig för både sammanhang och relation till majoritetssamhället, även Bell (2004), Eriksson & Von Greiff (2014) och Wade (2011) menar att miljön ger grund för att skapa relationer till omgivningen och att bli socialt inkluderad. Hur deltagarna i mesosystemen ser på EKB påverkar möjligheterna till att tillgodose behovet av utbildning. Omfattningen av stöd varierar men inte utformningen, socialsekreterare i studien berättar att gruppen klumpas samman vilket gör att allas behov inte tillgodoses. Magqibelo et al. (2016) lyfter att EKB anses annorlunda och har svårt att bli inkluderade i skolmiljön. Styrkor förbises då skolan inte möter upp EKB på nivån hen befinner sig

(Eriksson & Von Greiff, 2014). Även Christie (2002) påtalar att gruppen ses som annorlunda mot övriga barn vilket påverkar utformningen av arbetet. En bild skapas av att de kompletterande länkarna runt EKB såsom lärare och boendepersonal behöver hitta former för att fånga upp barnet där de är kunskapsmässigt och ge möjlighet till fortsatt utveckling. Att barnen får utlopp för sitt driv, målmedveten och engagemang i en positiv skolmiljö ger förutsättningar för att de ovan nämnda effekterna ska utlösas och integrationsprocessen förbättras.

Behov kommer både inifrån och utifrån, Bronfenbrenner (1996) lyfter exosystem, där personen i utveckling inte har en aktiv roll men som påverkar hans livsförutsättningar. Eriksson & Von Greiff (2014) ger en bild av hur EKBs behov kan formas utifrån att de känner sig orättvist behandlade gentemot andra inom exonivån. Socialsekreterarna berättar att materiella behov som nya telefoner grundar sig i att EKB vill ha lika förutsättningar som övriga barn i samhället. Även Stretmo & Melander (2013) förmedlar att de materiella behoven skapas av kontexter. Socialsekreterare i denna studie beskriver hur nya behov utvecklas då tillgången på materiella resurser fördelas olika beroende på placeringsform inom samma kommun vilket gör att efterfrågan på i detta fall familjehem stiger. Bronfenbrenner (1996) menar att det går att följa kausala samband inom exosystemet, och i studien framgår att barns behov av materiella resurser kan leda till att de ansöker om placering i familjehem. Ansökningarna utförs dock av andra anledningar än behov av känslomässig tillgänglighet som Socialstyrelsen (2013) lyfter som en central del i placeringsalternativet. Utöver kontextburna förklaringar till materiella behov kan det ses som något som kommer inifrån, en känslöförskjutning, ett förflyttat fokus där materiella ting kompensera för andra hål i själen.

Under tiden i ett nytt land förändras behov och språkliga kunskaper förbättras samtidigt som nya behov utvecklas. Makrosystemet en person verkar inom lägger till stor del grunden för de övriga systemen genom att fastställa rättsregler för samhället (Bronfenbrenner, 1996). EKBs framtid är direkt kopplad till utformning av lagar som förändras. Asylfrågan med tillhörande ovisshet hänger över dem tills slutgiltigt besked kommer och fokus är svårt att flytta (Bell, 2004; Stretmo & Melander, 2013; Wade, 2011). Väntan på besked och ovisshet kring lagförändringar gör att EKB ofta utvecklar psykisk ohälsa. Socialstyrelsen (2017) lyfter att psykisk ohälsa kan förebyggas av positiva nätverk och Eriksson & Von Greiff (2014) menar att möjligheten till att uttrycka sina känslor är nödvändigt för välmående. Bronfenbrenner (1996) beskriver att möten ett barn har en dag påverkas av nätverket hen haft runt sig vid andra tillfällen. Således blir EKBs behov av en förstående närmiljö centrala för att klara utmaningar som uppstått på andra nivåer.

Samtliga EKB är i behov av boende, utformningen varierar och förutsättningar formas på makronivå. Andersson (2013) menar att sociala adresstiketter verkar som sociala domäner. En tolkning är att EKB har specifika resurser som grupp att tillgå inom boendefrågan. Christie (2002), Ravi & Kohli (2006) och Wade (2011) påvisar att EKB placeras i boendelösningar av självständig karaktär. Anledningen är ekonomisk samt bristande tillgång på andra alternativ, resultatet blir en hämmad utveckling där behov förbises. I Sverige har placeringsformen stödboende tillkommit vilket

utgör ett självständigt alternativ. Backlund (2014) och Stretmo & Melander (2013) menar att det saknats flexibilitet och variation i boendalternativ för EKB vilket kan åtgärdas av ett ytterligare alternativ. Även socialsekreterare i studien är positiva men ger uttryck för att behov kan missas med mindre tillsyn. Men de betonar att det inte är boendeformen i sig som är avgörande utan att det är personalens kunskap till att bemöta barnet. Även Eriksson & Von Greiff (2014) och Magqibelo et al. (2016) lyfter erfarenhet och utbildning hos vuxna i EKBs närhet som bärande för ge bra förutsättningar till utveckling.

6.3. Ekonomiska förutsättningar

S8 berättar att de ekonomiska förutsättningarna är sekundära, men att medvetenhet om kostnader är viktigt så att inte dyrare alternativ som tillgodoser mer omfattande behov än vad det specifika barnet har tillämpas. Vidare beskriver hen att barn inte ska behöva flytta enbart på grund av pengar för då uppstår en risk som kan leda till större skada än vad en något högre boendekostnad innebär. S2-5 menar att det finns ett humant förhållningssätt till ekonomi utifrån att EKB som har omfattande behov ska få bekostas därefter. Utgångspunkten är att behovet styr och inte ekonomi, även om det ibland inte är fallet säger hen (S6). Ekonomi kan beskrivas som en pusselbit, det påverkar bedömningar, planering, tillvägagångssätt och behov kan även diskuteras i termer av kostnader (S2). S7 redogör för att ekonomiska aspekter ger utslag på arbetet "Man blir försiktig för att man inte vill göra något fel, jag vill inte lova dem något boende som de inte kan få, på så sätt tycker jag att det påverkar". Vidare berättar hen att samtal förs utifrån vilka EKBs som har störst behov och hur de ska tillgodoses.

S2, 4, 5, 9 berättar att kommunens budget inte ska belastas av socialtjänstens utgifter för EKB då kostnaderna ska betalas av Migrationsverket. Det uttrycks önskemål om att kommunen ska ha en budget för EKB vilket skulle ge bättre förutsättningar för långsiktighet (S5). Att Migrationsverket bekostat hela arbetet har gjort att ekonomiska diskussioner inte varit av samma omfattning tidigare (S4). S9 uttrycker att de ekonomiska osäkerheterna gör att det känns som att arbetet ständigt ligger efter. Även på högre nivå finns en kortsiktighet menar S4 som hänvisar till att upphandlingar drar ut på tiden och det blir svårt för socialsekreterare att planera framåt.

"Det är inte öppna samtal om att man ska flytta barn till billigare boendeformer för att det är billigare, men indirekt, det pratas om pengar och budget, att vi är minus" (S6). Vidare berättar S6 att vissa dyrare boenden inte ska användas och då spelar det ingen roll om det är ett boende som myndighetsutövare anser är lämpligt utifrån behov. Å andra sidan, säger S4 att man ska vara varsam med skattepengar, att det oftast finns billigare alternativ att tillgå men att det krävs att man söker efter dem. Enligt S6 så finns ekonomi i tanken och påverkar beslut om vilken boendeform man vänder sig till. Ett förflyttat fokus till pengar gör att ekonomi tar upp tankeverksamhet och tid från det primära, att satsa på att barnens utveckling och välmående (S7). Det finns dåligt med utrymme att bevilja stödinsatser som kontaktperson, vilket är en ekonomisk fråga (S4).

6.3.1. Utbudet och kostnadseffektivitet

S1 berättar att "Tillgången på placeringsalternativ påverkar inte beslutsfattandet, vi beslutar om den insatsen som vi tänker tillgodose behoven. Vi tänker inte på om det går att genomföra". S2, 4, 9 beskriver att det finns goda möjligheter att se till EKBs behov men att det i slutändan är en kostnadsfråga. Detta är något som har förändrats, under 2015-2016 var det fokus på tak över huvud och de individuella bedömningarna lyste med sin frånvaro (S4, 7). S8 berättar att det i huvudsak varit fokus på att hitta de boenden som matchar behoven men att det finns fall där man exempelvis inte hittat boendeanternativet som passar bäst och därför sökt platser i annat. S5 säger att tillgången i viss mån formar behoven, "Det påverkar lite, man tänker att det är bra om de passar in i det som finns". S6, 7 menar att tillgången påverkar hur beslut formas. Placering i familjehem är populärast bland EKB men finns inte alltid att tillgå, då väljs ett alternativ som finns som HVB eller stödboende (S6). Det har blivit svårare att tillgodose behoven berättar S7, osäkerheten i vilka EKB som ska prioriteras till olika boenden ligger till grund för ovisshet som påverkar beslutsfattandet. "Det blir avvägningar mellan behov och vad det finns för platser", det finns även direktiv uppifrån att specifika platser ska fyllas först (S8).

S3 berättar att en verksamhet där skattemedel används ska vara kostnadseffektiv men att behoven alltid ska tillgodoses. S1, 2, 8 menar att ett kostnadseffektivt arbete inte enbart handlar om de ekonomiska utgifterna här och nu, utan att det är som mest kostnadseffektivt att satsa resurser nu för att skapa självständiga medborgare på sikt. S7 säger att kommunen fram tills idag inte resonerar i termer av kostnadseffektivitet utan att lika resurser har lagts på barn oavsett vårdbehov. Det bedrivna arbetets kostnadseffektivitet kan ifrågasättas menar S5 för om man förhandlar fram boenden utifrån oändliga ekonomiska förutsättningar leder det till att man viker sig snabbare efter vårdgivarens krav. Det är något som S4 också menar, de ekonomiska förutsättningarna har legat till grund för att ett slöseri av skattepengar i vissa fall uppstått. Det har funnits utrymme att välja dyrare aktörer av bekvämlighetsskäl i yrkesrollen vilket orsakat att "Man bryr sig inte att det är dyrare alla gånger, så man skulle kunna vara mycket mer kostnadsmedveten" (S8).

6.3.2. Utförare

Det stora antalet EKB under 2015 i kombination med brist på kommunala boendeplatser, privata marknadens expansion och de befintliga ersättningsnivåerna till boenden låg till grund för att företag tjänade stora pengar men att kvalitén brast (S4). Förutsättningarna skapade fokus på tak över huvudet och övriga behov åsidosattes. S2 berättar att "Företag som var oseriösa gav för mycket i fickpeng eller köpte ungdomarna för att de skulle stanna kvar". Denna bild förmedlas även av S7-9, att kostnaden för placeringar sällan motsvarat kvalitén. S8 berättar att uppföljning varit bristfällig från socialtjänstens sida inledningsvis vilket är en anledning att privata vårdgivare kunnat ta ut höga kostnader trots att insatsen inte motsvarat förväntningarna. Den kommunala verksamheten är ofta full och de privata brister i kvalitet vilket gör att det saknas bra boendeanternativ trots att pengar finns att tillgå (S4). S3

berättar att det har inte funnits tydliga lagar för hur de privata aktörerna ska forma verksamheten, "Därför kan man se väldigt stora skillnader, det finns seriösa företag som stöttar och utbildar personal men det finns även skräckexempel" (S3). Kommunala boenden har ofta funnits längre tid och har därför mer inarbetade rutiner i verksamheten vilket gör att de håller en hög lägstanivå (S7). Å andra sidan berättar hen att det finns kommunala vårdgivare som tar ut höga kostnader som är svåra att förstå vad de grundar sig i. S1, 2, 4 menar på att det på sikt skulle förbättra möjligheterna att tillgodose behov hos EKB om resurser lades på att kommunen anställer mer personal för att utreda familjehem till kommunal regi. Att detta inte görs beror på kortsiktighet anser S4, det är enklare att köpa in en tjänst än att anställa personal för att utreda familjer.

6.4. Analys av ekonomins effekter i arbetet med EKBs behov i dagsläget

I studien framgår att de ekonomiska förutsättningarna i arbetet med att tillgodose EKBs behov har haft påverkan på hur arbetet med målgruppen har utformats. Delar av de intervjuade socialsekreterarna beskriver att de har vetskap om de ekonomiska spelreglerna men att de är sekundära vid beslutsfattande. Andra intervjupersoner menar att tankar inte riktas mot genomförande av insatser utan enbart med utgångspunkt i behov. Socialsekreterarna menar att det går att ha ett humant förhållningssätt till ekonomi och låta behovet styra, de nuvarande ersättningsnivåerna är utformade så att EKBs behov tillgodoses. Det presenteras även en bild av att ekonomi har inverkan, att tillgång på boendeplatser påverkar vilket beslut som fattas och att direktiv från ledning finns om vilka alternativ som ska prioriteras där behovet inte alltid är ledande. Socialsekreterare hamnar i tankebanor att det är till fördel om EKB passar i de boendalternativen som finns att tillgängliga. Wade (2011) menar att ekonomin påverkar insatsen då ersättning skiljer sig mellan åldrar och att boendelösningar som erbjuds barn över 16 år inte alltid tillgodoser behoven. Christie (2002) lyfter att resurser till arbetet med EKB är ytterst begränsat och särskiljs från arbetet med inrikesfödda barn i Irland.

Arbete i politiskt styrda organisationer som socialtjänsten innebär en ovisshet då nya lagar kan införas snabbt och förändra hur arbetet ska formas. Bronfenbrenner (1976) menar att förutsättning för god kvalitet är kunskap om helheten, att olika systemen är medvetna om sin inverkan på varandra och i förlängningen barnet. Ravi & Kohli (2006) redogör för kortsiktighet i arbetet med EKB, då aktörer kring EKB inte blickar framåt utan fokuserar på direkta behov. Delar av intervjupersonerna förmedlar en liknande bild, att det funnits en akutstyrning av insatser som skapats av antalet EKB under 2015. En kombination av hög efterfrågan och ersättningssystemets utformning gav incitament för nya vårdgivare med ekonomisk avkastning som huvudsyfte att göra entré på marknaden. Samspelet mellan systemen brast, socialtjänsten kunde återsöka kostnader hos Migrationsverket vilket gjorde att kostnadskontroll inte ansågs central. Det tillkom vårdgivare som tog betalt utan att tillgodose behov fullt ut, och ett bristfälligt uppföljningsarbete från socialtjänsten i kombination med otydliga lagar gjorde det möjligt att fortlöpa. Då ekonomin är koncentrerad till utgifterna kan brister uppstå i att tillgodose behov på både kort och lång sikt. Återkommande lyfter intervjupersonerna resonemang om

att EKB behöver få kosta för att på sikt bli självständiga medborgare.

6.5. Nya ersättningssystemets fördelar

S1, 8 tror inte att det nya ersättningssystemet kommer påverka EKB under 18 år som inte har utökat vårdbehov mer än att avtalssekreterare kan ha svårare att hitta boenden. S2, 4-9 ser fördelar med idén att ändra ersättningsnivåerna, de tycker att placeringar ska hållas till en skälig kostnad och att ersättningen inte ska gå till vinster. “De oseriösa aktörer på marknaden som enbart vill tjäna pengar kan minska och de som blir kvar är genuint intresserade av att ge vård till barnen” (S6). S9 har förhoppningar att om att de oseriösa aktörerna kommer försvinna och att fokus i arbetet förflyttas till att arbeta med barnen som har ett omfattande behov av stöd. Det finns flertalet placeringar som nyttjas till hög kostnad där vårdbehoven varit små. Utgifterna har inte varit rimliga i proportion till vården som getts i dessa fall (S8). S6, 7 beskriver att skattepengar ska användas smart men behoven ska samtidigt tillgodoses, det behöver finnas utrymme när kostnader uppstår. S2, 4, 9 menar att en omstrukturering i arbetet görs för att kunna fortsätta tillgodose alla EKBs behov. S4 berättar att ”Man försöker finna någon balans, att de som är mer resurskrävande får den vården de behöver och de som har mindre behov får den insatsen de behöver och inte mer än så”. S2, 9 lyfter att fokus förflyttats till gruppen som har mest vårdbehov och att resurser används där de behövs.

“Fördelarna är framförallt att de som kan klara sig själva får större möjligheter till att få göra det. Sen finns det en risk då vi inte vet om de klarar sig själva, men jag tror att många gör det” (S9). Vidare berättar hen att ett av de billigaste boendalternativen kommer vara egna bostäder vilket kommer tillfredsställa självständiga barn som inte behöver bo i HVB. En kostnadsmedvetenhet har börjat träda in och påverkar arbetet. Detta i form av att chefer börjat uttrycka att vissa EKB får kosta mer om andra kostar mindre i relation till de nya ersättningsnivåerna (S4). S5 berättar att förändringarna inte är märkbara, det hen presenterar som nödvändigt för sin chef blir beviljat oavsett kostnad, det ska inte ge några effekter på hur EKBs behov tillgodoses.

6.5.1. Nya ersättningssystemets nackdelar

“En farhåga är att barn och ungdomar inte får alla sina behov tillgodosedda fullt ut. Jag kan tänka mig att de börjar må sämre, de blir marginaliserade och svårare att integreras i samhället” säger S2. S1 menar att det nya ersättningssystemet inte tar hänsyn till de barn som har särskilda behov, vårdgivare kommer ha svårt att uppnå kraven som ställs då ersättningarna sänks. En matchningsproblematik mellan behov och utbud till rätt pris kommer uppstå (S2, 7-9). Bedömningarna kommer bli snävare, det blir svårare att hitta placeringar då de billigare fylls snabbare, vissa företag kommer inte acceptera prissänkningarna och alla barn ska kosta lika mycket trots olika behov då ersättningen är samma för alla (S2). S9 berättar att diskussioner kan bli utifrån vilket barn som klarar av att bo vart sett till kostnaden och hen funderar om vissa placeringar är lämpliga eller om de enbart utförts för att barnen ska placeras någonstans till ett visst pris. S4 menar att det kommer ske placeringar där man är osäker

om barnet är redo för boendet men som handläggare känna sig tvingad till att utföra placeringen. Även S6 beskriver att "Mest kommer förändringen att vara att vi måste förhålla oss till en budget på ett annat sätt, vi behöver då omplacera ungdomar till boenden som är billigare". S2, 6, 9 berättar att boenden kommer behöva stänga för att de inte klarar de nya ersättningsnivåerna. Det kommer även ge effekter på familjehemsplaceringar menar S6, flera kommer avsluta sina uppdrag då sänkningen i ersättning blir för omfattande. S9 berättar att boenden som uppskattats nu meddelat att de inte kan fortsätta att bedriva verksamhet av samma kvalitet. S4 lyfter det ska bli tillståndspliktigt för att bedriva stödboende och att det är en fördel. Oron är dock att placeringsalternativet används av kommunen trots att barnet inte redo för det.

S5, 7, 9 berättar att lagen kan börja tillämpas på ett annat sätt på grund av reglerna i det nya ersättningssystemet. Placering enligt LVU (eller motsvarande SoL) påverkar inte kommunens budget då hela beloppet går att återsöka hos Migrationsverket vilket kan innebära att barnen beskrivs med omfattande vårdbehov (S5). S9 säger "Jag kommer få trycka på vårdbehoven mer för då kan man få faktiska kostnaden tillbaka om det finns vårdbehov enligt LVU eller motsvarande SoL". S7 menar att det blir en svår gränsdragning för de barn som har omfattande behov men inte tillräckliga för LVU. Tycker man som socialsekreterare att barnet behöver ett boende med mer stöd kan vårdbehovens omfattning presenteras annorlunda för att få insatsen beviljad. S9 menar att detta verkar åt båda håll, barn kan enligt lag inte omplaceras på grund av priset, ekonomi kan inte vara en del av motiveringen i utredningar, men i själva verket är det så.

6.5.2. Effekter på boende och socialsekreterare

S1, 2, 5, 8, 9 berättar att det kommer vara färre antal personal per barn på boendena. Det stöd EKB får idag kommer att minska och extra insatser i form av extern kontaktperson kan komma att beviljas i större utsträckning (S5, 8, 9). Den lägre personaltätheten innebär att det finns mindre tid till läxhjälp och samhällsorienterande insatser samt färre enskilda samtal (S1, 9). S9 uppger att det kan vara svårt att ha koll om EKB börjar bruka narkotika i ett tidigt skede då tillsynen sjunker i omfattning. Det är dock osäkert om det påverkar utförandet menar S8, möjligen blir boendena bättre på att strukturera resurser och på så sätt få kvalitet. S1, 7 lyfter att kompetensen hos personalen kan sjunka, det blir färre med adekvat utbildning vilket påverkar möjligheterna att tillgodose behov hos de med mer omfattande behov än att bara ha någonstans att bo. S1, 2, 8 berättar att aktiviteterna från boendenas sida kan minska och kommunen kommer behöva bevilja bistånd istället. "Hela tanken med att sänka ersättningen är byggd på att de inte behöver så mycket vård som man har nu" (S6). S4, 5 menar att de förväntar sig att boenden tar samma ansvar som tidigare trots ett mindre personalstöd. God vård som tillgodoser behoven för 1350 kronor/ dygn ska vara möjligt är intrycket S4 fått från privata aktörer, å andra sidan har flera kommunala aktörer uppgett att ekonomin inte går runt vilket gör hen konfunderad i hur det kan skilja sig så markant.

S1, 2, 4, 6, 9 beskriver att dess roll i arbetet med att tillgodose EKBs behov kommer att förändras.

Även om vuxenkontakten på boendet minskar så behöver EKB fortfarande vägledning berättar S6, effekten blir att flera vänder sig till socialsekreterare som kommer behöva prioritera barn med mest omfattande behov för att det inte finns tillräcklig tid. Vidare berättar hen att "Det leder till att problem som man hade kunnat förebygga genom en tidig insats drar ut på tiden och blir mer komplicerade". S1, 2 redogör för en liknande linje, delar av relationen som varit mellan barn och boende som nu inte hinns med kommer förflyttas till socialsekreteraren. Det finns en farhåga i att tilliten kan sjunka menar S2 då de insatser som går att erbjuda EKB blir snävare och myndighetsrollen kan upplevas hårdare. S5, 7 säger att uppföljningsarbetet med barnen kommer vara oförändrat. Arbetet med EKB som placerats på HVB kommer vara lika berättar S4 men de som placeras i stödboende får inte lika frekvent besök av personal, där kommer hens roll bli större. S9 uppger att uppföljningen måste bli tätare vilket också är möjligt då fler och fler barn flyttas ut från enhetens ansvarsområde. Tätare uppföljning är positivt, det blir mer insyn och mer vetskap om vad som pågår i EKBs liv.

6.6. Analys av nya ersättningsystemets effekter i arbetet med EKBs behov

I Ds (A2016/01307/I) påtalas att resurser är ändliga och att det behövs åtstramningar i ersättningsnivåerna. Förändringar i sig anses inte som något negativt, EKB med grundläggande vårdbehov får sina behov tillgodosedda med de nya nivåerna till en skälig kostnad menar några socialsekreterare. Omstrukturerad resursfördelning utifrån specifika behov kan göras för en effektivitetsökning av tillhandahållen ersättning. Det har redan tillkommit en kostnadsmedvetenhet i arbetet som tidigare inte funnits, vilket inte behöver ge effekter på hur behov tillgodoses. Bronfenbrenner (1996) beskriver att faktorer som etnicitet och kulturella skillnader påverkar makrosystem som styr hur grundförutsättningarna utformas inom övriga system. I intervjuer framgår att EKB tillskrivs egenskaper som grupp vilket gör att de med särskilda behov kan få svårt att få behoven tillgodosedda utifrån de nya ersättningsnivåerna. Bedömningarna blir snävare, matchningsproblematik kan uppstå och placeringar kan utföras av ekonomiska skäl istället för att behoven får styra. Micko (2016) uppger att promemorian som legat till grund för de nya ersättningsnivåerna redogör att 30 % av 16- och 17-åriga EKB ska placeras i stödboende vilket ses som orimligt då det enligt lag krävs särskilda skäl för denna placering. Christie (2002) menar att välfärdstjänster som tillhandahålls flyktingar skiljs från övrig befolkning och kvalitén är förad därefter. I intervjuerna uttrycks oro för att vissa boenden inte kommer klarar av att bedriva verksamheten utifrån ersättningsnivåerna vilket kan leda till att delar av EKB blir marginaliserad. EKB kan placeras i stödboenden trots att de inte är redo för det, ekonomiska förutsättningar gör gruppen självständigare än den faktiskt är. Å andra beskrivs EKB i intervjuer också som självständiga och fler EKB önskar placering i självständiga boendelösningar. De barn som är i behov av vuxenkontakt kommer dock behöva ytterligare insatser då personaltätheten kommer minska menar flera socialsekreterare i studien. Samspel på mikronivån kan genomföras med andra personer än familj beskriver Andersson (2013). Stretmo & Melander (2013) menar att socialsekreterare kan fylla en

buffertfunktion för barnet om vuxenstöd är otillräckligt. I intervjuerna framgår att socialsekreterarnas roll kan förändras i de fall där boenden är bemannade med färre personal. Delar av stöd som nu finns på boenden kan inte socialsekreterare ersätta, vuxenstöd kan dock tillgodoses genom beviljad kontaktperson. Bristande tillsyn och personal utan adekvat utbildning kan generera i att behov hinner utvecklas till i större omfattning, psykiskt dåligt mående kan pågå under längre perioder innan informationen når socialtjänsten och insatser sätts in.

Det nya ersättningssystemet kan skapa något som kan liknas vid en konflikt mellan system. Samtidigt som ersättningsnivåerna sänks är det fortfarande möjligt att återsöka fulla kostnader vid placering enligt LVU (SFS 1990:52) eller motsvarande SoL (SFS 2001:453). Socialsekreterare berättar att vårdbehov kan komma att presenteras tydligare än det gör idag. Det blir en diskussion utifrån diffusa gränser om vad som är tillräckligt omfattande behov för denna typ av placering. I intervjuer framgår att ekonomi inte kan användas för att motivera ett beslut hos socialtjänsten, men samtidigt kan det vara en del av anledningen. Det nya ersättningssystemet och lagstiftning som skapas i de yttre systemen (makro och exo) kan möjligen ligga till grund för en etisk konflikt för myndighetsutövare som av humanitära skäl motiverar insatser på ett nytt sätt för att få beslutet att bli genomförbart på nivån hen är verksam (meso).

6.7. Sammanfattande slutsatser

Socialsekreterarnas erfarenheter av EKBs behov är att de finns på olika nivåer och formar sig olika beroende på individ och kontext. Alla EKB är i behov av boende vilket kan tillgodoses med olika mycket stöd och hjälp. Målgruppen har ett omfattande behov av trygga vuxna i sin omgivning för att kunna förmedla sin livssituation och få stöttning i sitt mående. Samtidigt som gruppen anses vara på väg mot självständighet och att behov ska tillgodoses utifrån det. EKB är i behov av omfattande undervisning då språkkunskaperna är begränsande. Skolgång är centralt i både ett utbildande syfte men även för interaktion med omvärlden. Behov formas även av en mellannivå då EKB vill känna att de är en del av övriga jämnåriga. Materiella behov är beroende av hur barnens kringvärld ser ut, vad de nås av i skolan, ser att vänner har eller upptäcker i andra kanaler. Hur behov formas är inte statiskt, utan under tiden ändras behov och nya tillkommer. Språkkunskaper blir bättre samtidigt som väntan på asylbesked är långvarig och gör att många lider av psykisk ohälsa efter en tid i Sverige. I internationell forskning (se Bell, 2004; Wade, 2011) ser man barnen som resursstarka på väg mot självständighet, och även i denna studie har denna bild framkommit samtidigt som det finns vetskap om gruppens stödbehov av vuxna. Socialsekreterare förmedlar en bild av mångfald i behov hos målgruppen vilket gör att de inte kategoriseras som en enhet och tillhandahålls lika stöd oavsett behov.

De nuvarande ekonomiska förutsättningarna i arbetet med att tillgodose EKBs behov har påverkat hur arbetet utformats enligt socialsekreterarna. En human linje har varit ledande framför den ekonomiska, men samtidigt har pengar beaktas på olika sätt i myndighetsarbetet. Den omfattande tillgången på statliga medel har lett till att ekonomiska aspekter ofta varit sekundära och insatsers

kvalité inte alltid motsvarat kostnaden. Platsbrist har i viss mån inverkat på barns placeringar och tankebanor gällande insatser har formats utifrån utbud. Ersättningssystemets utformning har gjort att nya vårdgivare tillkommit i syfte att tjäna pengar och barns behov har hamnat i andra rummet trots tillgång på kapital. Osäkerhet i hur politiska reformer ska utformas skapar en ovisshet om vad socialsekreterare är beredda att erbjuda. Internationellt (se Ravi & Kohli, 2006) beskrivs en kortsiktighet, detta återkommer i studien också, både av osäkerhet men även att EKB ses som en utgift och inte som en investering för framtiden.

Ett nytt ersättningssystem för med sig både möjligheter och farhågor framkommer i studien. Socialsekreterarna berättar att EKB vars behov inte är omfattande kommer fortsättningsvis få sina behov tillgodosedda som tidigare till lägre kostnad. En farhåga är att barn med större behov inte kommer kunna få det stöd de behöver med de nya kraven på effektiviseringen och billigare placeringsformer. I intervjuer framgår att tanken med lägre ersättningen är byggd på att vårdbehovens omfattning inte är så stor som man tidigare ansett vilket kan slå emot de resurskrävande barnen. EKB tillskrivs kollektiva egenskaper och ett ersättningssystem utifrån det begränsar formerna för hur bistånd kan utformas. Ekonomi kan påverka beslut i den mån att EKB behöver omplaceras för att priserna överstiger ersättningsnivåer. Det nya systemet skapar även ett större glapp från den tidigare ersättningen till placeringar enligt LVU (SFS 1990:52) eller motsvarande SoL (SFS 2001:453). Något som kan ge incitament för kommuner att placera fler barn enligt dessa förutsättningar då full ersättning kan återsökas, vilket resulterar i en systemkonflikt där socialarbetaren blir etisk kompass. Slutligen, EKBs behov utformas inte utifrån ersättningsnivåer men möjligheterna till hur de tillgodoses påverkas av systemet. Studien påvisar att utrymme finns för att sänka kostnader men att tillvägagångssättet varit drastiskt och risken finns därför att barnen som har störst behov av stöd hamnar i kläm.

6.8. Diskussion, reflektion och vidare forskning

Ett av studiens syften har varit att undersöka socialsekreterarnas uppfattning om vad det av Regeringen planerade förändringarna av den statliga ersättningen kommer att innebära för att tillgodose EKBs behov. Socialsekreterarnas uppfattningar kan givetvis färgas av hur de själva förhåller sig till de ekonomiska aspekterna i arbetet. Resultatet visar att vissa menar att det inte har någon betydelse och att beslut enbart tas utifrån EKBs behov och inget annat. Detta kan tolkas som att man skjuter ifrån sig beslutets konsekvenser. Andra socialsekreterare i studien kan ha provocerats av tidigare utgifters omfattning och således valt att i intervjun trycka extra på fördelarna med de ändrade ersättningarnas effekter. Hur socialsekreterare redan nu tillämpar ett omsorgsperspektiv kontra etableringstänkande i arbetet med EKB kan även påverka hur de ser på de framtida möjligheterna att tillgodose behov inom målgruppen.

En reflektion som dykt upp under studien är att det internationella arbetet med EKB är mindre preventivt än i Sverige. Den internationella forskningen påvisar att självständighet är en utgångspunkt

i arbetet med EKB samtidigt som det lyfts att låg tillsyn kan påverka deras utveckling negativt. Det nya ersättningssystemets utformning där stödboende är en central del har likheter med det som beskrivs i internationella studier. Sverige är möjligen på väg mot ett mindre omfattande välfärdssystem för EKB som påminner om det på Storbritannien. I studien framgår att förändringarna kommer påverka delar av målgruppen. Det kommer även ha effekter på socialsekreterarnas professionella yrkesroll då de kan komma att behöva ändra sitt förhållningssätt till EKB. Det politiskt styrda sociala arbetet som myndighetsutövning på socialtjänsten innebär kommer förändras och målsättningarna korrigeras. Det blir en omställning där socialsekreterare kan komma att behöva ändra tankesätt från ett omfattande barnperspektiv med en vårdande utgångspunkt till att utgå från en strävan mot självständighet, etablering och utveckling av en vuxen identitet hos EKB. En tanke är att det kan uppstå en diskrepans hos myndighetsutövarna på så sätt att deras värderingar består men att de ekonomiska förutsättningarna som arbetet ska utföras utifrån grundats på andra värderingar. Vad som anses rätt och fel i frågan är öppet för diskussion och resultatet i studien visar att åsikterna varierar. Det vore av intresse att få tillgång till en långsiktig bild av de samhällsekonomiska effekterna av de olika synsätten genom att utföra studier av longitudinell karaktär. Flera av socialsekreterarna belyser att ekonomiska utgifter kring målgruppen idag bör kunna ses från ett perspektiv som en långsiktig investering och inte enbart en kostnad. Även i internationell forskning påtalas att EKB som grupp med högre sannolikhet stannar kvar i landet än andra flyktingar (Bell, 2004). Att undersöka vad statsapparaten utgifter på EKBs behov genererar i på lång sikt kan därav vara av intresse. Studier av denna typ kan göras både inom fältet för socialt arbete men även med ingång i nationalekonomisk vetenskap.

Studien har avhandlat behoven hos gruppen ensamkommande som i lagens mening är barn. Ersättningssystemet förändras även för de ensamkommande som är mellan 18 och 21 år. I Ds (A2016/01307/I) presenteras att den gruppen ska behandlas som vuxna och ersättningsnivån för boendeplatser sänks till 750 kronor per dygn. Förändringen är ett ämne för fördjupning, hur behoven vid 18-årsdagen ändras och vad de nya ersättningsnivåerna får för effekter på arbetet med gruppen. Det är enkelt att fastna i tankar om att sänkta ersättningar påverkar möjligheterna att tillgodose behoven. En annan aspekt som skapat huvudbry under studien är behov kontra livsförhöjande levnadsförhållanden. Exempelvis påpekades det vid datainsamling att placering av EKB i egna lägenheter kan resultera i att man målar upp en bild av verkligheten som i framtiden kommer raderas då det framöver inte är en självklarhet att tillgång på boende ska vara lika lättillgängligt. Funderingar väcks var gränsen för behov går och om de bistånd som beviljas är något mer omfattande än vad som krävs för att tillgodose behov. Vid intervjuer framgår att EKBs behovs omfattning varierar, utformningen av dem förändras och påverkas av kontexten. Det som är givet i sammanhanget är att behov existerar och det finns laglig grund att få de tillgodosedda, men när passeras gränser för behov till att ett livsförhöjande bistånd beviljas utanför det som enligt lagens ramar är behov. Studien har inte funnit svaret men har skapat intresse för att vidare undersöka var gränsen går för att tillgodose behov

och inte mer.

Avslutningsvis, ett tema som uppkommit vid upprepade tillfällen under studiens empiriinsamling är den privata sektorns tillhandahållande av välfärdstjänster, där både för- och nackdelar diskuterats. Utifrån vissa uttalanden går det att dra slutsatsen att privata vårdgivare är en av de avgörande anledningarna till att ersättningssystemet för EKB förändras. Att Regeringen nu kommit till insikt att de behöver reglera möjligheterna till vinster och därför tilltas drastiska åtgärder. Röster lyfts om att det nya ersättningssystemet ska ställa omfattande krav på utförarna så att de med enbart vinstintresse skräms iväg. En annan sida som lyfts är att privata sektorn är grunden till att kommunerna kunnat fullfölja sitt ansvar i laglig mening. Hade inte den privata sektorn erbjudit tjänster under perioden när det kom som mest EKB hade inte kommunerna kunnat tillgodose de mest basala behoven så som tak över huvudet. En studie där målgruppen tillfrågas om hur de upplevt sin placering kopplat till utförare kan ge en fördjupad bild om det generellt är politiskt färgade uttalanden från myndighetsutövare eller om Sveriges högst beslutande församling skapat en bottenlös skattkista för vårdgivare med felriktat fokus.

Referenser

- Alexanderson, K., Börjesson, M., Bokenstrand, C., Hyvönen, U., Karlsson, P., Lagercrantz, K., Rönnbäck, E. & Wånell, S. (2013). *FoU-miljöers roll för en evidensbaserad socialtjänst*. Stockholm: FoU Välfärd. Från <http://www.fouvalfard.se/file/fou-miljoers-roll-for-en-evidensbaserad-socialtjanst-ett-positionsapper.pdf>
- Andersson, G. (2013). Utvecklingsekologi och sociala problem. I A. Meeuwisse & H. Swärd. (Red.), *Perspektiv på sociala problem* (202-216). (2., omarb. utg.) Stockholm: Natur & kultur.
- Arbetsdepartementet. (2016). *Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga*. Hämtad 3 mars, 2017, från Regeringen <http://www.regeringen.se/rattsdokument/departementsserien-och-promemorior/2016/06/ett-nytt-ersattningssystem-for-mottagandet-av-ensamkommande-barn-och-unga/>
- Backlund, Å. (2014). Organisatoriska förutsättningar i arbetet med ensamkommande barn. I Å. Backlund, R. Eriksson, K. Von Greiff. & M. Åkerlund. *Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn och ungdomar- erfarenheter från Stockholms län*. (s. 62-78. Forskningsrapport FoU Nordost, FoU Nordväst & FoU Södertörn, nr 2014:3). Stockholm: FoU Nordost, FoU Nordväst & FoU Södertörn. Från <http://www.fouvalfard.se/file/socialtjanstens-arbete-med-ensamkommande-barn-och-ungdomar-stockholms-lan-2014.pdf>
- Bell, M. (2004). Integration: Refugee children in Britain and Europe. *Refugee survey quarterly* 24(4), 105-108.
- Bitoulas, A. (2015). *Asylum applicants and first instance decisions on asylum applications: 2014*. Eurostat. Från <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/4168041/6742650/KS-QA-15-003-EN-N.pdf/b7786ec9-1ad6-4720-8a1d-430f55018>
- Bolling, A. & Svahn, C. (2015, 6 september). Lövven: ”Mitt Europa bygger inte murar”. *Dagens nyheter*. Hämtad från <http://www.dn.se/sthlm/lofven-mitt-europa-bygger-inte-murar/>
- Bronfenbrenner, U. (1996). *The ecology of human development [Elektronisk resurs] : experiments by nature and design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

- Bronfenbrenner, U. (1976). *Två barndomsvärldar: [barnuppfostran i] Sovjetunionen och USA*. (6. uppl.) Stockholm: Wahlström & Widstrand.
- Brunnberg, E., Borg, R. & Fridström, C. (2011). *Ensamkommande barn: en forskningsöversikt*. (1. uppl.) Malmö: Studentlitteratur.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- Christie, A. (2002). Responses of the social work profession to unaccompanied children seeking asylum in the Republic of Ireland. *European Journal of Social Work* 5(2), 187–198.
doi:10.1080/714053068
- Ds A2016/01307/I. *Ett nytt ersättningsystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga*.
Från
<http://www.regeringen.se/49e724/contentassets/200774d5e2de4a3e8c7ca8ec00ff1c20/ett-nytt-ersattningssystem-for-mottagandet-av-ensamkommande-barn-och-unga>
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H. & Wängnerud, L. (2003). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (2., [rev.] uppl.) Stockholm: Norstedts juridik.
- Forsberg, U. (2016). *65,3 miljoner på flykt i världen, fler än någonsin*, Hämtad 5 mars 2017, från Sverige for UNHCR, <https://sverigeforunhcr.se/blogg/653-miljoner-pa-flykt-i-varlden-fler-an-nagonsin-tidigare>
- Eriksson, R. & Von Greiff, K. (2014). Ensamkommande barns behov - och behov av stöd i svensk kontext. I Å. Backlund, R. Eriksson, K. Von Greiff. & M. Åkerlund. *Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn och ungdomar- erfarenheter från Stockholms län*. (s. 14-44. Forskningsrapport FoU Nordost, FoU Nordväst & FoU Södertörn, nr 2014:3). Stockholm: FoU Nordost, FoU Nordväst & FoU Södertörn. Från
<http://www.fouvalfard.se/file/socialtjanstens-arbete-med-ensamkommande-barn-och-ungdomar-stockholms-lan-2014.pdf>
- Ersta Sköndal Bräcke högskola. (u.å.). *Databaser och länkar*. Hämtad 29 mars 2017, från
<http://www.esh.se/bibliotek/soka/databaser-och-lankar.html>
- Hansell, B. (2015) Kommuner klarar inte av hantering av ensamkommande flyktingbarn. *Sveriges Radio*. Hämtad från <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6282972>

- Healy, K. (2014). *Social work theories in context: creating frameworks for practice*. (2 ed.) Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Jönson, H. (2010). *Sociala problem som perspektiv: en ansats för forskning & socialt arbete*. (1. uppl.) Malmö: Liber.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Langemar, P. (2008). *Kvalitativ forskningsmetod i psykologi: att låta en värld öppna sig*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Magqibelo, L., Londt, M., September, S. & Roman, N. (2016). Challenges faced by unaccompanied minor- refugees in South Africa. *Social Work/Maatskaplike Werk* 52(1), 73-89.
doi:10.15270/52-1-480
- Micko, L. (2016) *Ett nytt ersättningsystem för mottagande av ensamkommande barn och unga (Promemoria 2016-06-21)*. Hämtad 3 mars, 2017, från Statens kommuner och landsting, <https://skl.se/tjanster/omwebbplatsen/sok.23.html?q=remissvar+ers%C3%A4ttningsystem&submitButton.x=0&submitButton.y=0>
- Migrationsverket. (2016). *Statlig ersättning till kommuner för asylsökande*. Hämtad 2 mars, 2017, från Migrationsverket, <https://www.migrationsverket.se/download/18.2d998ffc151ac387159556d/1485556051782/faktablad+statlig+ersattning+kommuner+asyls%C3%B6kande+-+justerat+160310.pdf>
- Migrationsverket, 2017 *Anvisningskommun*. Hämtad 3 mars, 2017, från Migrationsverket, <https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Om-ensamkommande-barn-och-ungdomar/Mottagande-av-ensamkommande-barn/Anvisningskommun.html>
- Migrationsverket. (u.å.,c). *Nu börjar den tidsbegränsade lagen att gälla*. Hämtad 1 mars, 2017, från Migrationsverket, <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2016/2016-07-20-Nu-borjar-den-tidsbegransade-lagen-att-galla.html>

- Migrationsverket. (u.å.,d). *Olika myndigheters ansvar*. Hämtad 2 mars, 2017, från Migrationsverket, <https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Om-ensamkommande-barn-och-ungdomar/Olika-myndigheters-ansvar.html>
- Migrationsverket. (u.å.,a). *Statistik*. Hämtad 1 mars, 2017, från Migrationsverket, <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik.html>
- Migrationsverket. (u.å.,b). *Statistik*. Hämtad 1 mars, 2017, från Migrationsverket, <https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Om-ensamkommande-barn-och-ungdomar/Statistik.html>
- Migrationsverket., SKL., Skolverket., Länsstyrelserna. & Socialstyrelsen., (2015). *Ett gemensamt ansvar för ensamkommande barn och ungdomar*. Hämtad 3 mars, 2017, https://www.migrationsverket.se/download/18.23e76fe91505855cf761f15/1485556053630/Rapport_ensamkommande%2Bbarn_maj%2B2015_webb.pdf
- Patel, R. & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. (4., [uppdaterade] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Payne, M. (2015). *Modern teoribildning i socialt arbete*. (3., svenska utg.) Stockholm: Natur & kultur.
- Prop 2015/16:45. Stödboende— en ny placeringsform för barn och unga. Stockholm. Från <http://www.regeringen.se/contentassets/ddafedafccf843eeb8ffa35986aabccb/stodboende---en-ny-placeringsform-for-barn-och-unga-prop.-2015-16-43.pdf>
- Ravi, K. & Kohli, S. (2006). The comfort of strangers: social work practice with unaccompanied asylum-seeking children and young people in the UK. *Children & family social work* 11(1), 1-10. doi:10.1111/j.1365-2206.2006.00393
- Regeringen. (2017). *Beslut fattat om nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga*. Hämtad 3 mars, 2017, från Regeringen <http://www.regeringen.se/artiklar/2017/03/beslut-fattat-om-nytt-ersattningssystem-for-mottagandet-av-ensamkommande-barn-och-unga/>
- Regeringen. (2015). *Regeringen beslutar att tillfälligt återinföra gränskontroll vid inre gräns*. Hämtad 3 mars, 2017, från Regeringen <http://www.regeringen.se/artiklar/2015/11/regeringen-beslutar-att-tillfalligt-aterinfora-granskontroll-vid-inre-grans/>

Regeringen. (2016a). *Förbättrat ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga*. Hämtad 3 mars, 2017, från Regeringen

<http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2016/08/forbatttrat-ersattningssystem-for-mottagandet-av-ensamkommande-barn-och-unga/>

Regeringen (2016b). *Remiss Promemoria om ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga*. Hämtad 3 mars, 2017, från Regeringen

<http://www.regeringen.se/remisser/2016/06/remiss-promemoria-om-ett-nytt-ersattningssystem-for-mottagandet-av-ensamkommande-barn-och-unga/>

Rosén, H. 2014. (2014, 8 augusti). Reinfeldt: Öppna era hjärtan för de utsatta. *Dagens nyheter*.

Hämtad från <http://www.dn.se/nyheter/politik/reinfeldt-oppna-era-hjartan-for-de-utsatta/>

SFS 1990:52. *Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga*. Hämtad 4 mars, 2017, från

Riksdagen, http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-199052-med-sarskilda-bestammelser-om-var_d_sfs-1990-52

SFS 1994:137. *Lag om mottagande av asylsökande m.fl.*. Hämtad 4 mars, 2017, från Riksdagen,

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1994137-om-mottagande-av-asylsokande-mfl_sfs-1994-137

SFS 2001:453. *Socialtjänstlag*. Hämtad 4 mars, 2017, från Riksdagen,

http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453

SFS 2001:937. *Socialtjänstförordningen*. Hämtad 6 mars 2017, från Riksdagen,

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstforordning-2001937_sfs-2001-937

SFS 2010:1122. *Lag om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar*. Hämtad 4 mars, 2017,

från Riksdagen, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-20101122-om-statlig-ersattning-for_sfs-2010-112

SFS 2016:752. *Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*.

Hämtad 4 mars, 2017, från Riksdagen, <https://www.riksdagen.se/sv/dokument->

lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2016752-om-tillfalliga-begransningar-av_sfs-2016-752

Socialstyrelsen. (2013). *Barn och unga i familjehem och HVB: Handbok om socialnämndens ansvar och uppgifter*. Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2016a). *Ensamkommande barn och unga: handbok om socialnämndens ansvar och uppgifter*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen. (2015). *Grundbok i BBIC: barns behov i centrum*. ([Rev. utg.]). Stockholm: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2017). *Individ- och familjeomsorg: lägesrapport 2017*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen. (2016b, januari). *Meddelandeblad: Ny placeringsform, stödboende för barn och unga 16-20 år*. Hämtad 6 mars, 2017, från Socialstyrelsen, <https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20023/2016-1-1.pdf>

Sohlberg, P. & Sohlberg, B. (2009). *Kunskapens former: vetenskapsteori och forskningsmetod*. (2., [kompletterade och utvidgade] uppl.) Malmö: Liber.

Stretmo, L. & Melander, C. (2013). *Får jag vara med? Erfarenheter från ensamkommande barn och ungdomar i Göteborgsregionen och arbetet med denna grupp*. (Rapport FoU i Väst/GR, nr 2:2013). Göteborg: FoU Väst/GR. Från <http://www.fouvalfard.se/file/ensamkommande-barn-ungdomar-far-jag-vara-med-2013.pdf>

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. (4., [omarb.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

UNHCR. (2016). *Global trends forced displacement in 2015*. Från <https://sverigeforunhcr.se/sites/default/files/media/global-trends-2015.pdf>

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Wade, J. (2011). Preparation and transition planning for unaccompanied asylum-seeking and refugee young people: A review of evidence in England. *Children and youth services review* 33(12), 2424-2430.

Bilaga 1. Intervjuguide

Redogörelse för intervjuens deltagaretska förutsättningar.

Ensamkommande barns behov

Hur ser dina erfarenheter ut av ensamkommande barns behov?

Hur varierar behoven inom målgruppen?

Vilka behov lyfter ensamkommande barn upp när du träffar dem?

Vilka styrkor/ svagheter finns inom målgruppen?

Vilka resurser finns för att stödarbete i deras styrkor/ svagheter?

Skiljer sig behoven från andra placerade barn? Om ja. Hur?

Hur ser ensamkommande barns behov ut av materiella resurser?

Hur tänker du att ensamkommande barns behov förändras över tid när de kommit till Sverige?

Vilka faktorer kan innebära en förändring?

Hur tänker du att lagen om tillfälliga uppehållstillstånd påverkar hur ensamkommandes behov ser ut?

Hur ser du på samverkan mellan skolan, god man, boende och socialtjänst i arbetet med ensamkommande barns behov?

Hur ser du på ensamkommande barns behov av vuxenkontakt i vardagen?

Hur tänker du att din syn på ensamkommande barns behov påverkas av samhällsdebatten?

Ensamkommande barns behov i boendefrågor

Vilken boendeform tänker du tillgodose ensamkommande barns behov i störst utsträckning?

Hur skiljer det sig mellan åldrar?

Hur skulle man kunna utveckla boendesituationen för ensamkommande barn?

Tillämpar er enhet någon form av boendekedja eller boendetrappa? Om ja.

Vad finns det för- och nackdelar?

Vilka möjligheter har du att tillämpa de olika boendalternativen?

Har din kommun större tillgång av någon specifik placeringsform? Om ja.

Hur påverkar det dig i ditt beslutfattande?

Hur ser du på att tillhandahålla boendeformen stödboende till ensamkommande barn under 18 år?

Vilka för- och nackdelar kan placering i stödboende innebära?

Ekonomiska förutsättningarna att tillgodose ensamkommande barns behov

Hur ser du på de ekonomiska förutsättningarna din kommun har för att tillgodose ensamkommande barns behov?

Vilka styrkor ser du i kommunens arbete med ensamkommande barn?

Vilka förändringar önskar du i kommunens arbete med ensamkommande barn?

Hur påverkar ekonomiska förutsättningar dig i ditt dagliga arbete?

Hur beaktar du de ekonomiska aspekterna i din myndighetsutövning?

Vad betyder det "att använda skattemedel på ett kostnadseffektivt sätt" för dig?

Märker du av det skett någon förändring i sättet att bedriva ditt arbete senaste året? Om ja. Hur?

Effekterna av förändringarna i ersättningssystemet

Vilka effekter tänker du att förändringarna i ersättningssystemet kommer ha i arbetet med att tillgodose ensamkommande barns behov?

Vilka för- och nackdelar ser du med det nya ersättningssystemet?

Tänker du att det kommer påverka dina möjligheter att utföra ditt uppdrag? Om ja. Hur?

Vilka effekter tänker du att sänkningen av de statliga ersättningarna för boendeplats kommer att ha?

Vilka effekter kommer det ha för dig i din roll?

Kommer ansvarsfördelningen förändras? Om ja. Hur?

Förväntar du dig att barnets boende ska ha samma ansvar trots lägre ersättning?

Vad blir din roll om det uppstår brister?

Kommer schabloniseringen som det nya ersättningssystemet bygger på ge några effekter för dig i det dagliga arbetet? Om ja. Hur?

Ersättningssystemet innehåller en schablon där socialtjänstens arbete är inräknat. Har du och din arbetsgivare diskuterat vad det kan ha för effekter på din yrkesroll?

Kan systemets utformning förändra ditt uppföljningsarbete? Om ja. Hur?

Övrigt

Något mer du vill lyfta som inte kommit upp?

Bilaga 2. Sökkommando

Sökkommando på Social services abstracts/Sociological abstracts

(SU.EXACT("Adolescents") OR SU.EXACT("Children") OR SU.EXACT("Preschool Children")) AND (SU.EXACT("Refugees") OR SU.EXACT("Immigrants")) AND unaccompanied* AND (SU.EXACT("Social Services") OR SU.EXACT("Welfare Services"))

Sökkommando på Academic Search Complete

(unaccompanied* OR separated*) AND (DE "REFUGEE children") OR (DE "TEENAGE refugees") AND (DE "SOCIAL services" OR DE "ABUSED wives -- Services for" OR DE "ADOPTION agencies" OR DE "ARTISTS -- Services for" OR DE "ARTS in social service" OR DE "BLIND -- Services for" OR DE "CHARITIES" OR DE "COMMUNICATION in social work" OR DE "COMMUNITY organization" OR DE "COMMUNITY services" OR DE "COMMUNITY-based social services" OR DE "DRAMA in social services" OR DE "EVIDENCE-based social work" OR DE "FAMILY planning services" OR DE "FEDERATED giving programs" OR DE "FRIENDLY visiting" OR DE "HEALTH care intervention (Social services)" OR DE "HOMOPHOBIA in social work" OR DE "HOUSING assistance agencies" OR DE "INDUSTRIAL welfare" OR DE "INTERVIEWING in social services" OR DE "MASS media & social services" OR DE "MEDICAL social work" OR DE "MENTORING in social services" OR DE "MILITARY social work" OR DE "NATIONAL service" OR DE "OUTREACH programs" OR DE "PARAPROFESSIONALS in social services" OR DE "POLICE social work" OR DE "PRIVATE practice social work" OR DE "PSYCHIATRIC social work" OR DE "PUBLIC welfare" OR DE "RACISM in social services" OR DE "RURAL social services" OR DE "SCHOOL social work" OR DE "SERVICE learning" OR DE "SOCIAL advocacy" OR DE "SOCIAL case work" OR DE "SOCIAL group work" OR DE "SOCIAL services & race relations" OR DE "SOCIAL services -- Evaluation" OR DE "SOCIAL services case management" OR DE "SOCIAL services utilization" OR DE "SOCIAL work administration" OR DE "SOCIAL work theory" OR DE "SOCIAL work with Blacks" OR DE "SOCIAL work with LGBT people" OR DE "SOCIAL work with bisexuals" OR DE "SOCIAL work with children" OR DE "SOCIAL work with gay people" OR DE "SOCIAL work with minorities" OR DE "SOCIAL work with older people" OR DE "SOCIAL work with prostitutes" OR DE "SOCIAL work with transgender people" OR DE "SOCIAL work with youth" OR DE "STUDENT affairs services" OR DE "STUDENT volunteers in social services" OR DE "TASK-centered social work" OR DE "TEENAGE volunteers in social services" OR DE "TELEVISION in social services" OR DE "TORT liability of social services agencies" OR DE "VIDEO recording in social services" OR DE "VISITING housekeepers" OR DE "VOLUNTEER workers in social services" OR DE "WOMEN -- Services for" OR DE "WOMEN in charitable work" OR DE "YOUNG volunteers in social services")